

SAN JUAN

Jesucristo ikábo yoikin Juanman wishaa

Diossen joi joni baneta

1 ¹ Nete joniamatianbira, ja joi ibo Cristo moa jaa iká iki, jara iká iki Dios betanbi, itan jabiribi iká iki Dios.

² Jara peokootiainoaxbi Dios betan iká iki.

³ Jákopíresa Diossen jatíbi jawékibo jonia iki, jan ayamaara jatíbi jawékibo yamakeanke.

⁴ Jaibaresa iká iki jan jati, jatian jan jatira iká iki, jan jatíbi nato netemea jonibo tenaa joé.

⁵ Ja joékanra yamé meranxon jakonma jawéki akanaitian jato tenaxon jishtiakai. Jato jaskáakin tenaketian nokaakaskinbira jonibaon atipanyamakana iki.

⁶ Westíora jonira jakatiai jawen jane jato *bautizanaí Juan, jara Diossen raana iki,

⁷ Janbishaman oinxon onanna iketian, ja joékiriakin jato yoixon onanmanon ixon. Jatian jaskáakin jan jato yoiabo ninkáxon onantaanan ikonhakanti kopí.

⁸ Jaskara ikaxa, Juan iamaa iki ja joé, jara ja joékiriakin yoixon jato onanmati kopí raana joáres iká iki.

⁹ Jatian ja ikon joé jan jatíbi nato netemea jonibo tenaira, moa nato neten joibi iká iki.

¹⁰ Jara nato main joáx jonibo xaran jakatiai. Já meranxon Diossen nato nete jonia ikenbira, nato netemea jonibaon onanyamareskana iki.

¹¹ Jara joá iki jawen kaibo judíobo shinan, ikaxbi jabaonra biamakana iki.

¹² Ikaxbi jan bíábo itan jan ikonhabora, Diossen bake itiakín jato imaa iki.

¹³ Jaskáakin jato imaara, jaton rekenbo Diossen bake iká kopí iamaa iki, jainxon yoranxon bakeakanamaboribi iki, nin jatonbinix keentaanan ikanamaboribi, jabora iká iki Diossenbi jato jaskara imaa ikana.

¹⁴ Ja joi ibo Cristora, noa keska joniribi iká iki, itan nooxaran jakatiai, jawen koshi shinanra non oinna iki, jabicho jawen bake iketian, jawen papan menia koshi shinan, jara iká iki ani noimisti shinanya itan ikon jawékiboresa yoiái.

¹⁵ Nato jonikiriakin jato yoiira iká iki nashimamis Juan neskati: “Nato joni riki ja yoikin en mato ayantana, ja chiní joáira ea xewina kikin iki, ea jamaatianbi japari japaoni ikax”, iki.

¹⁶ Jatíbi já jayata ani jawékiainoara, non jatíxonbi jaibakea icha jakon jawékibo bia ixonbi, non biboresa iki.

¹⁷ Moisés meranxonra noa Diossen jawen esébo onanmaa iki; ikaxbi Jesucristo meranxonra noa onanmaa iki, jawen ikon joibo itan noa jaskáakin noiabo.

¹⁸ Tsonbira jawetianbi Dios oinyosma iki, ikaxbi jawen jabicho Bake jabi Dios ixon, itan jawen Papa betanbi ikax jabé yoyo iki jaa ixonra noa onanmaa iki, jawekeskarin Dios ixon.

Jato bautizanaí Juanman

Jesúskiriakin jato yoiá

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Neskáaraa iki Juan; ja *sacerdotebo betan ja Dios rabiti xobo meran teetai *Levitabo akí, ja Jerusalénhainxon Judío koshihaon, tsoarin ja ixon yokáti raana jaiba bexon yokákanontian.

²⁰ Jaskáakin yokákana jan jato onantiakin yoia iki: —Eama riki, ja Cristo —akin.

²¹ Jatian yokáribikana iki: —¿Jatian tsoakayarin mia? ¿Profeta Elías? —akin. Jabi Juanman jato yoia iki: —Eara jama iki —akin, jabi yokáboreskana iki: —Jaskara ikaxki, mia iki ja *Profeta joti yoikatikanai —akin. Jatian Juanman jato yoia iki: —Eara jama iki —akin.

²² Jatian jabaon yoikana iki: —¿Tsoakayarin mia? Noa jan raanabonon jato yoi katira jake ¿Minbixki mia jawe keska oinmeetai noa yoiwe? —akin.

²³ Jatian Juanman jato yoia iki: —Ea riki, ja jain joni jayamainkoniax: ‘Bai benxoakanai keskáakinribi, maton shinanbo benxoakanwe maton Dios binon’, iki saf ikai, ja *Profeta Isafassen yoipaoni keská —akin.

²⁴ Ja jaskáakin Juan betan yoyo inon ixon *fariseobaon jato raana bekana-baon,

²⁵ yokákana iki: —Jaskara ikax miama iki ja Cristo, itan Elfasmaribi, jainoax noa jaon manata *profetamaribi, jatian ¿Jawekopiki min jato *bautizanai? —akin.

²⁶ Jatian Juanman jato yoia iki: —Enra onpaxenres jato *bautizanai. Ikaxbi jaráke westiora mato xaran, jara maton onanyamake.

²⁷ Jara epekáo joái, jaskara ikaxa ea jawemabishoko ikax jawen zapato risbitanibobi choroxonti jisáma iki —akin.

²⁸ Jatíbi neskarabora winota iki, ja Jordán wean keiba iká Betaniain. Jainxon, jato Juanman bautizanpa-choainko.

Jesús Diossen Cordero

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

²⁹ Nete xabáketianra, Jesús jakiriti joaitian Juanman oinna iki. Jainxon jato yoia iki: “¡Oinkanwe, já riki ja

Diossen *Cordero jan jatíbi jonibaon ocha jato soaxonti!^a

³⁰ Já yoikinra en mato aká iki: ‘Epekáora joái westiora joni; jara ea xewina kikin iki, ea yamaatianbi japari japaoni ikax’, akin.

³¹ Jaskáakin mato yoikinbira enribi ja joni onanyamaa iki, tsoarin ja iki ixon. Ikaxbi jabira en jato onpaxenres jato bautizanbea iki, jaskáaxon *Israel joni-baon ja onankanon ixon”, akin.

³² Jainxon Juanman jato keshanribia iki neskáakin: “Enra aká iki oinkin ja Diossen Shinan xotó keska joáx Jesussenbi yakátoshiketian.

³³ Enribira ja onanyamaparia iká iki, tsoarin já ixon. Ikaxbi en jato bautizanon ixon, ea jan raanatonra ea yoia iki: ‘Tsokiki ja Diossen Shinan joáx yakatai min oinnai; ja riki Diossen Shinanman jato *bautizanai’, akin.

³⁴ Enbishamanra oinna iki jaskara kopíra en yoiai, ja Jesús riki ikon Diossen Bakekon ixon”, akin.

Jabopari jaonmea onannaibo itiakin Jesussen jato bia

³⁵ Jatian nete xabáketian, jain iibaitainko Juan jakiribi iribaa iki, jaonmea onanai rabéya.

³⁶ Jainxon Jesús kawanaitian oinxon, Juanman jato yoia iki: —¡Oinkanwe, oa riki ja Diossen *Cordero! —akin.

³⁷ Jatian Juanman jato jaskáakin yoia ninkatax; jawen joni rabé Jesús kaai chibani kabékona iki.

³⁸ Jaskati ja chibani bokanai ointanan bechiakkeinxon, jato yokata iki: —¿Jaweki maton benai? —akin. Jato jaskáaketian yoikana iki: —Maestró, ¿Jaweranorin mia jaa? —akin.

³⁹ Jatian Jesussen jato yoia iki: —Oinni bekanwe —akin. Jato jaskáa boxon oinkanai iki jain jaa. Jaskatax jabébi jain iibaikana iki, jatian iká iki moa yantan.

^a 1.29 Ja Diossen *Cordero iki iká riki, jatíbi jonibaon ocha kopi Cristo mawáti iketian yoi iká.

⁴⁰ Ja Juan yooi ikaitian ninkáxon, jan Jesús chibana westíoranin jane iká iki Andrés. Simón Pedron wetsa.

⁴¹ Ja Andrésra kaa iki, wetsa jawéki akamabi jawen wetsa Simón benai. Kaxon nokoxon yoia iki: —Ja Diossen katota Bakera non merabeiranke —akin.

⁴² Jaskáakin yoixon Andrésen jawen wetsa Simón Jesússiba ioa iki. Jatian kaketian jainbikon oinxon Jesusen neskáa iki: —Mia riki Simón, Jonassen bake; ikaxbi min janera ikai Cefas —akin (Ja iki Pedro iki iká).

Jesussen Felipe betan Natanael kenaa.

⁴³ Jatian moa nete xabáketaan, Galilea main kanoxon shinanna ikax, Jesús kaa iki. Kakin Felipe nokoa iki, jainxon yoia iki: —Ea chibanwe —akin.

⁴⁴ Ja Felipe iká iki Betsaida jeman-konia. Jatian ja Andrés betan Pedro iká iki ja jemamearibi.

⁴⁵ Jaskataxa Felipe kaa iki Natanael benai. Kaxon yoia iki: —Ja yoikin, Moiséssen jawen esé kirika meran wishani, itan ja yoikinribi *profeta-baon wishanira non nokobeiranke, ja riki Jesús, Nazarethainoa Josekan bake —akin.

⁴⁶ Jatian Natanaelnin yoia iki: —¿Imenyati atipanke ja Nazaret jema-meax noa jan jakon jawéki bexonti joni pikoti? —akin. Jaskataitian Felipen yoia iki: —Minbishamankaya oinni jowé —akin.

⁴⁷ Jatian ja Natanael jaiba nokoti kaaitian, Jesusen jato yoia iki: —Jainra westíora joni joái, ja riki ikonshaman *israelita, jara jawetianbi jansoi yoyo iamaí —akin.

⁴⁸ Jatian Natanaelnin yokata iki: —¿Jaweranoaki min ea onanna iki? —akin. Jatian Jesusen yoia iki: —Enra mia oinna iki, ja Felipen mia nokoxon yoiamatianbi. Ja higuera jiwi naman mia yakáketaan —akin.

⁴⁹ Jatian Jesusen jaskáa, Natanaelnin yoia iki: —¡Maestro mia riki ja Diossen Bake, mia riki ja Israel jonibaon apo! —akin.

⁵⁰ Jaskáaitian Jesusen yoia iki: —¿Ja higuera jiwi naman mia yakata oinxonra en mia onanna iki, akin en mia akárespa riki min ea ikonhai? Jaskara ikenbira, nato bebonbires ani jawékibo min oinnoxiki —akin.

⁵¹ Jainxon jato yoiribia iki: —Ikonshamanra en mato yoiai, matonra nai chopeta oinnoxiki, itan ja Diossen ángelbo, ja jonin Bakeki beax jakiribi boribai, ikaitian —akin jato aká iki.

Peokin Jesusen ratéti jawéki aká

2¹ Jatian ja kimisha nete itin Galilea main iká Caná jemanko, wanoti fiesta iká iki, jatian Jesusen titaribi jain iká iki.

² Jatian ja wanotiainko jaribi chani-kana, jaonmea onannaiboyabi Jesús jain iká iki.

³ Jatian moa xea xeakanainbi vino keyota iki. Jaskati moa vino keyota oinxon jawen titan Jesús yoia iki: —Moara vino keyóke —akin.

⁴ Jatian Jesusen yoia iki: —Ainbó ¿Jaweatiki min ea neskara yoiai? En jaskara ati horara nokotamapari iki —akin.

⁵ Jaskáakin jawen baken yoia, jawen titan joxon jan jato jawékiamai bo jato yoia iki: —Jatíbi mato jan ati yoiaitian, akanwe —akin.

⁶ Jatian jain iká iki sokota makan chomo, judfobo Dios rabii tsinkítian boax Dios bebon jakon inox jan onpax akáx chokikanai. Ja chomobaonra weitai iká iki, posaka chonka, iamaax pacha litro onpax.

⁷ Jainxon Jesusen jan jato jawékiamai bo yoia iki: —Nato chomobo onpax bochoakanwe —akin. Jato jaskáa, ja chomobo onpax bochoakana iki.

⁸ Jainxon jato Jesusen yoia iki: —Rama ichama weaxon, jan jato



Jesussen onpax vinomaa.

ikinnai koshi boxontankanwe —akin. Jato jaskáa boxonkana iki.

⁹Jaskáaxon jan jato ikinnaitonin tanaa iki, ja onpax vinoa jaweranao bekanarin ixon onanxonmabi. Ja yonotibaonres onankana iká iki, jabaon onpax bexon nachita ixon. Jaskáaxon jan jato ikinnaitonin ja wanoai joni kenaa iki.

¹⁰Jainxon yoia iki: —Jatíbi jonibaonra akai iki rekenpari jakon vino jato xeamakin, jatian ja chanikana beabaon moa icha xeakana pekáora akanai, ja kopímatani vino jato xeamakin; Ikaxbi minra ake ja jakon vino ramakamanbi benxoakin —akin aká iki.

¹¹Nato jawékira iká iki ja Jesussen reken peokin, ja Galilea main iká Caná jemankoxon, ja oinxon onanti ratéti jawéki aká. Jaskáaxon jawen atipana koshi jato oinmaara, jaonmea onannaibo ja ikonhaax bebonbires jaki koshikana iki.

¹²Neskarabo winota pekáora moa Jesús Capernaúmhai kaa iki jaonmea onanai-boya. Jatian jawen titaribi jato betan kaa iki, jainoax jawen wetsaboribi bokana iki, boax jaweti neteres jain ikana iki.

Dios rabiti xobo Jesussen jakonhaa
(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³Jatian iká iki moa *Pascua iti ochóma, ja judíobaon fiesta. Jaskara

iketian jaonmea onannaiboabi Jerusalénhai Jesús kaa iki.

¹⁴Jain kaax nokotaanan, Dios rabiti xobonko kaxon jato nokoa iki, jainoax waka bene maroaibo, oveja maroaibo, xotó inabo maroaiboribi, itan jainxon jato koríki cambiaxonti akax yakákanaboribi.

¹⁵Jaskakanaibo jato oinxon, risbí bixon, Jesussen rishkitiaa iki. Jaskáaxon ja maroaibo, jaton wakabo, itan jaton ovejaboyabi jatíbi jokonha iki. Jainxon ja koríki jato cambiaxonaibaon mesa-boribi weranaanxon koríkibo main jato saa akanana iki.

¹⁶Jatian ja xotó ina maroaibobiribi jato yoia iki: —¡Natobo keyo jokonhakanwe! ¡Nokon Papan xobo, jainoax jawékiniin maroti xobo ayamakanwe! —akin.

¹⁷Jato jaskáaitian oinxon, jaonmea onannaibaon shinanrikana iki, ja Diossen kirika meran neskáakin wishaa: “Ja min xobo meranxon jaskátima ikenbi akanai oinnaxa nokon shinan meran ea tiritai keská iti iki”, iki iká.

¹⁸Jatian judío koshibaon, yokáribikana iki: —¿Jawe jawékiki min noa oinmai, jaskáaxon min koshi shinanman aká non onannon ixon? —akin.

¹⁹Jatian Jesussen jato yoia iki: —Nato Diossen xobo ras akanwe, kimisha neteres en jakiribi aríbanon —akin.

²⁰Jato jaskáaketian, judío koshibaon neskáakin yoikana iki: —Chosko chonka sokota baritia senenra akana iki, nato Dios rabiti xobo jankenhakin. Jatian ¿Minki atiki, kimisha neteres jakiribi aríbakin? —akin aká iki.

²¹Ikaxbi ja xobo yoikin ayamaa iki Jesussen jato jaskákin. Jara iká iki jawen yorabi yoikin jato aká.

²²Jatian moa mawataxbi jiria pekáoparires, jaonmea onannaibaon shinanna iki, ja yoyo iantana joibo. Jatianpari onanxon ikonhakana iki, ja wishakan yoiai joibo itan Jesussen jato yoia joiboribi.

Jesussenra jatíbi jonibaon shinan onanke

²³ Jatian Jerusalénhain ixon, ja *Pascua fiestatian ratéti jawékibo Jesussen akaitian oinxonra, ichaxon ikonhakana iki.

²⁴ Ikaxbi Jesussen jato ikonhayamaa iki jaskatibo yoyo ikanainbi, jatíbi jaton shinanbo onanna ixon.

²⁵ Jara maxkáyamaa iki jawekeskaki jonibo ikanai ixon wetsabaon yoitinin, moa janbi jonibaon shinan kikinshakin onanna ikax.

Jesús betan Nicodemo

3 ¹ Westíora *fariseora jaa iki, Nicodemo janeya judíobaon koshiribi.

² Ja jonira westíora yamá Jesús betan yoyo iki kaa iki. Kaxonra Jesús neskaa iki: —Maestró, noa axeanon ixon mia Diossenbi raana joára non onanke;

tsonbira min akai keskáakin ratétibo ati atipanyamake, ja Dios jato betanma iketian —akin.

³ Jaskáaketian Jesussen yoia iki: —Ikonshamanra en mia yoiai, ja benati pikóyamaitonra, jawekeskaxonbi Diossen nai nete ointi atipanyamake —akin.

⁴ Jatian Nicodemon yokáribia iki: —¿Jawekeskataxmein noa iti iki benati pikoribii neskara yosi ikaxbi? ¿Noamein iti iki yosixbi non titan chixana meran jikii, jakiribi pikonox? —akin.

⁵ Jaskáaketian Jesussen Nicodemo yoia iki: —Ikonshamanra en mia yoiai, jaweratoki jene meranoax pikóyamai, itan ja Diossen Shinanman imaa shinan meranribi pikóyamai, jara Diossen nai netenko jikiti atipanyamake.

⁶ Ja jonin aká pikota bakera ja keska joniressibi iki. Ikaxbi ja Diossen



Nicodemo, Jesús betan yoyo ika.

Shinanman imaara, jawen shinan meran moa bená joni iki.

⁷Jaskara iken: ‘Jatfí bira benatipari pikókanti jake’, akin en mia aká raté-yamawe.

⁸Ja niwera payatai jawen kenaobiribi, ikaxbi ja xoo ikai ninkákinbi min onanyamaresai; jaweraokeaxki beai itan jaweraoki boai ixon. Jaskararibi riki jatfí ja Diossen shinanman, imaa jaton shinan meran benati pikotabo —akin aká iki.

⁹Jainxon Nicodemon yokáribia iki: —¿Jawekeska jawéki yoikasirin nato? —akin.

¹⁰Jatian Jesussen yoia iki: —¿Miakaya ja *Israel jonibo axeai ixonbiki, ja en mia yoiai jawékibo min onanyamaa?

¹¹Enra mia pontéshaman yoiai; ja non onannabora noa yoyo ikai itan nonbishaman oinnaboribira non mato yoiai. Ikaxbira maton noa ikonhayamai ja non mato yoiaibo.

¹²Jatian ja nato netemea jawékibo en mato yoiaitian ea ikonhayamakinra, jawekeskaxonbi ja naikanmea jawékibo en yoiaitian maton ea ikonhati atipan-yamake.

¹³Tsoabira jawetianbi naikan kaa yamake, ja jonin Bakeresiki ja naikanmeax jóá.

¹⁴Moiséssenra aká iki, janbi yami ronoataan jiwin axon, jain joni jayamainkoxon jato chankanxonkin, jaskáakinribira ja jonin Bake jiwin axon bochiki chankankanti jake.

¹⁵Jatfí ja ikonhax jaki koshiaibo, jatfíbitian jati neteya iti kopi.

Diossen jatfí nato netemea jonibo noia

¹⁶Akonbireskin nato netemea jonibo noixonra, jawen jabicho bake jato Diossen menia iki, jatfí já ikonhaibo, mawáyamai jatfíbitian jati neteya ikanon ixon.

¹⁷Nato netemea jonibo masá tenemati kopíra ayamaa iki, Diossen jawen bake

nato neten raankin. Janra raana iki, jan akinnaton nato netemea jonibo kishpin-meekanon ixon.

¹⁸Jaweratonki Diossen Bake ikonhaa, janra moa masá teneyamai. Ikaxbi jaweratonki ikonhayamai, jara moa masá tenetiain iki; Diossen jabicho Bake ikonhayamaa kopí.

¹⁹Ja ikonhayamaibora moa masá tenetiain iki; jatian jakonma jawékibores akí jakanabo ixonra, ja jóé joxon jato tenaketian, ja jóé omisi yamé meranres ikana iki.

²⁰Jatfí ja jakonma jawéki akí jaabaonra, ja jóé kikinbiresakin omisai, jaskara kopíra ja jóé pataxkashamakanai, jaton jakonma akaibo jato jish-tiaxonaketian.

²¹Ikaxbi, ja ikon join yoiai keska-tires jakanabaonra, jóé pataxkanai jato tenanon ixon, jaskáaxon jatfí ja Diossen keena keskábore akanaibo oinkanti kopí —akin aká iki.

Jato bautizanai Juan jakiribi Jesúskiriti yoyo ika

²²Jaskata pekáo Jesús jaonmea onannaiboyabi Judea main kaa iki; kaax jawetio basi jato betan jain iká iki. Jatian jain ikai kamanpari jato Diossen janenko nashimaa iki.

²³Jatian Juanribi iká iki, ja Salim iká ochóma Enónhainxon jato bautizani, jain icha onpax jaketian. Jaskara kopí jato bautizanon ikax jain bokanketian, jato imaa iki.

²⁴Neskarabora winota iki Juan cárcel meran akanamapari inontian.

²⁵Ikaxbi ja Juanmamea onannaibo betan, westíora judíora, koshi join iananani peokookana iki, jaskatax ja Dios bebon jakon iti yoi.

²⁶Jaskataxa jaonmea onannaibo Juanhiba bokana iki, boxonra neskáakin yoikana iki: —¿Minki shinannai ja Jordán keiba miibetan iantana joni? Ja yoikin min noa ayantana, ramara jaribi jato bautizani iitai,

jakopíra ichaxon já chibankanai —akin akana iki.

²⁷Jaskáakanketian Juanman jato yoia iki: —Diossen jato shinan meniamaara, tsonbi jawen shinanmanbi jato jaskáati atipanyamake.

²⁸Matonbira ea ninkata iki eama riki ja Cristo, eara jakiriakin jato yoiti Diossen raanares iki, akin en jato akaitian.

²⁹Ja wanotiainkora, ja wanoai joni iki ja jan biai ainboya, jatian ja wanoai joni jabé kikin raenanaira, jato betan jain ixon jawen joi ninkatax raroai; Jaskaribiira ea ikonbiresi raroai, ichaxon ja Cristo ikonhakanai maton ea yoiai ninkatax.

³⁰Ja jonira jatíbiain kikinni ninka-kaati jake, jatian eabiribira moa ninkakatima iki.

Cristo riki ja naikanmeax joá

³¹Ja naikanmeax joá Jessusiki jatíbi jonibo xewina kikin joni. Jatian ja nato mainmeabora nato mainmea biribi iki, jaskara kopíra nato mainmea jawéki-bores jabaon yoiai. Ikaxbi ja naikanmeax joá riki jatíbi jato xewina kikin joni.

³²Jaskara kopíra jan akai ja naikanxon oinna, itan ninkata jawéki-bo jato yoikin, ikaxbi jan jato yoiai joibo, tsonbi ikonhayamakanai.

³³Ikaxbi jaweratonki ikonhaai, janra noa onanmai ja Diossen yoiaibo riki ikon ixon jan onanna.

³⁴Jaskáakin Diossenbi raana joá ixonra, Diossen joibores yoiai, Diossenbi ayorabireskin jawen shinan menia kopí.

³⁵Papa Diossenra jawen bake noiike, jaskara kopíra jawen atipana koshi menixon, jatíbi jawéki jawen mekenman jenea iki.

³⁶Jaweratobaonki ja Diossen Bake ikonhaai, jabora moa jatíbitian jati neteya iki. Ikaxbi, jaweratoboki ja Diossen Bake ikonhatinin keenyamabiresai, jabora jati neteoma inóxiki,

jaskara kopíra moa Diossen jato akonbireskin castigantiresbo iki —akin aká iki.

Jesús betan Samariainoa ainbo

4¹*Fariseobaonra yoikanai ninkaxon onankana iki, ja Jessussen jaonmea onannaibo itiakín jato biboresai, itan Juanman jato imai bebonbiresibi jato bautizanai.

²(Jessussen jato bautizanainmabira ikana iki jaskati, jaonmea onannaibaonreskaya jato imainbi).

³Jatian moa jaskara onannax, Judea mainmeax moa Jesús Galileanko karibaa iki.

⁴Jatian jain kaai, Samaria mainbi winókaini kati iká iki.

⁵Janbi kaax ja Samaria main iká Sicar jemanko nokokana iki, ja Jacobnin jawen bake José mai iboamani ochóma.

⁶Jainra iká iki ja Jacobnin pozo, jain kaaxa paxkinax Jesús yakata iki. Jatian iká iki moa bariapan ikibi.

⁷Ja Jesúsicho jain tantii iitainbi westíora Samariainoa ainbo joá iki ja pozonkonía onpax bii, jain kaketian Jessussen ja ainbo aká iki neskáakin: —Ea ichama onpax meniwe en xeanon —akin.

⁸Jatian jaonmea onannaibobiribi ikana iki jeman bokana, ja jawékiati maroi.

⁹Jatian ja judíobo *Samaraiainoabo betan jakoni raenanyamakanai iketianra, ja ainbaon Jesús neskaa iki: —¿Jaweatiki judío ixonbi min ea onpax yokatai? Eara Samaria ainbo iki, min ea jaskáati ikaxbi —akin.

¹⁰Jaskáabi Jessussen neskáakin yoia iki: —Minra onanyamake ja Diossen mia menikasai jawéki, jainxon tsoarin jan mia onpax yokata joni ixonribi min ea onanyamake; onanxonra min ea kaya onpax yokákeanke. Jatianra en mia meniti iki, mia jayakax jatíbitian jati onpax —akin aká iki.

¹¹Jatian, ja ainbaon yoia iki: —Ja pozomea onpaxa chichóyora iki, itan min jan weaxon tsekatribira yamake.



Samaria ainbo betan Jesús yoyo ika.

¿Jatian jaweranoakayaki ea jan jatibitian jamati onpax min ea meniti iki?

¹²Nato pozora non reken papashoko Jacobnin axon noa jenexonbaina iki; nenoa onpaxa janribi jawen bakeboya-xonbi xeapaoniki, jainoax jawen yoinabaonribi ¿Jaskara ikaxki mia já bebonbires onan itan koshi iki? —akin aká iki.

¹³Jaskáabi Jesussen neskaa iki: —Jaweratobaonki nato pozomea onpax bixon xeai, jabora jawekeskataxbi nomii jeneyamakanai.

¹⁴Ikaxbi, tsonki ja en menia onpax xeai, jabora jawetianbi nomin iwetsatima iki. Ja en menia onpaxra jato meran ikax, jawetianbi tsosinhosma jene pononai keská iti iki, jaskakinra jatibitian jan jato jamati iki —akin.

¹⁵Jatian ainbaon yoia iki: —Rama ja onpax ea meniwe, ea jawetianbi nomin iwetsayamanon, jatianra nato pozomea onpax bii ea jowetsatima iki —akin.

¹⁶Jatian Jesussen neskaaakin yoia iki: —Kamentanwe min benepari kenai mia jakiribi joribanon —akin.

¹⁷Jaskáaketian ja ainbaon neskaa iki: —Eara benooma iki —akin. Jaskáakenbi Jesussen yoia iki: —Ikonra min yoike mia benooma.

¹⁸Miara pichikai benoa iki. Jatian rama mia jabé jaa jonira, min benema iki. Jaskara ixonra, min ea akonkin yoike —akin aká iki.

¹⁹Jesussen jaskáa ratéxon, ja ainbaon neskaa iki: —En oinnara mia profeta iki.

²⁰Ja non rekenbaonra nato mananmanxon Dios rabipaonike; ikaxbi mato judíobaonbiribi yoiai, Jerusalén jemanxonbichores non Dios rabiti —akin aká iki.

²¹Jaskáa Jesussen yoia iki: —En mia yoiabo ikonhawe ainbó; iitira nete nokónoxiki nato manain joxónmabi itan Jerusalénhain kaxonmabi ja non Papa Dios jatfbiainxon rabikanti nete.

²²Mato samaritanobaonra onan-yamake maton ja rabiai; ikaxbi noa Judíobaonreskayara onanke ja non rabiai Dios, jan noa kishpinmati Judíoboibakeax joái iketian.

²³ Ikaxbi netera nokóti jake, ja non Papa Dios ikonhataanan rabiabon jawen Shinanman akinnaton, akonkin jaton shinanyaxonbi rabikanti nete, ja netera moa ramabi senenke. Jaskáakinshaman ja rabiabaon rabitinira non papa Dios keenai.

²⁴ Dios iki shinanres jaskara kopíra já rabiabaon akonkin jaton shinanyaxonbi rabikanti jake, ja Diossen Shinan keenai keskáakinshaman —akin.

²⁵ Jaskáa ainbaon yoia iki: —Enra onanke, ja Cristo joti. Janra joxon noa jatfbi jawéki onanmanoxiki —akin aká iki.

²⁶ Jaskaketian Jesussen yoia iki: —Ja riki ea, ja miibetan yoyo ikai —akin aká iki.

²⁷ Jaskara yoií iibekonaitian Jesussenmea onannaibo nokokana iki, nokóxon oinkana iká iki, Jesús ainbo betan yoyo iki. Jaskatai oinnax, ikonbiresi ratékana iki; ikaxbi tsonbi ¿Jawe keeniki mia iitai? Itan ¿Jawe yoiiki mia ja ainbo betan iitai? akin ayamakana iki onsanxon.

²⁸ Jatian ja ainbo, jainbi jawen chomo jenebaini ishtoi kaa iki, kaaxon ja jemamea iká jonibo jato neskáakin yoia iki:

²⁹ —Bemenkanwe westíora joni oinni, janra ake, jatfbi en aká jawékibo ea yoipakexonkin, ¿Natomarin ja *Cristo? —akin jato aka iki.

³⁰ Jaskáakin jato ainbaon keshana, ja jemamea jonibo Jesús oinni bekana iki.

³¹ Jatian jaonmea onannaibaonbiribi ja Jesús jawékiamakaskin, natotanibires piwé Maestró akin akana iki.

³² Ikaxbi jan jato yoia iki: —Nokon pitira moa jake, jara maton onanyamae —akin.

³³ Jato jaskáa jaonmea onannaibo, yokakanankana iki neskati: —¿Tson jawékiati bexona pixonmein noa jaskáake? —ikibo.

³⁴ Jatian Jesussen jato yoiribia iki: —Nokon jawékiati riki ja Diossen yoiai

keskati ea jati, itan ja ati ea raana jawen tee en senenhaxonti.

³⁵ Matora ikai: ‘Chosko oxeparira maxkáke nato trigo bimi non tsekati’, iki. Ikaxbi enbiribira mato yoiai neskáakin; jonibo oinxon jatoakin shinankanwe, jabo riki ja wainko trigo banaa moa senenketian tsekatires keskábo.

³⁶ Ja bimi tsekai keskáakin jato akinni teetaibaonra kopí binoxiki, jaskáakin jato akinnabo moa jati neteya ikanaitian. Jaskara ikaxa ja bero banai teetabo betan, ja bimi tsekai teetabo kikinni rarokanti jake.

³⁷ Ikon yoiira ikanai: ‘Wetsa jonin banaketianra, wetsa jonin tsekai’, iki.

³⁸ Jaskaribiakinra en mato bimi tsekati raana iki, mato jain banai teetamainkobi. Wetsabora kikinni teekana iki ja bero banai, jatian matonbiribi rama ja bimi tsekaresai —akin jato aká iki.

³⁹ Jatian ja jeman ika icha samaritano-baon Jesús ikonhakana iki, já onanna- ma ixonbi: “Jatfbi en aká jawékibora ea yoixonke”, akin ja ainbaon jato keshana.

⁴⁰ Jato jaskáaka bexon jain nokóxon ja Samaria jonibaon, Jesús yoikana iki, jatoibapari baneti. Jaskáakana, rabé neteres Jesús jatoiba baneta iki.

⁴¹ Jaskati ja jeman banéxon janbi jato yoiai ninkatax, ja ikonhataanan bebonbires jaki koshikana iki.

⁴² Jatian ja ainbo neskáakin yoikana iki: —Ramara non ikonhai ja min noa yoia kopfbichoma. Nonbishaman ninkáxonribira non ikonhai. Jakopira moa non onanke, nato riki ikon jan jatfbi jato kishpinmati joni iki ixon —akin ja ainbo akana iki.

**Apo betan teetai sontárobaon koshin
bake isinai, Jesussen benxooa**

⁴³ Jatian jain rabé nete itaanan moa Jesús Galilea main kaa iki.

⁴⁴ Ja Jesussenra moabi jato yoia iká iki: Jawetianbira westíora profeta, jawen mainxonbi tson ikonhayosma iki akin.

⁴⁵ Jaskara ikenbira ja Galilea main noko-
ketian, jainoa jonibaonbiribi jakonshaman
shinanyaxonres ja Jesús bikana iki. Ja
*Pascua fiestatian, Jerusalénhain ixon,
ratéti jawékibo akaitian jatonbi oinna ixon.

⁴⁶ Jaskatax kaax Jesús nokota iki, ja
Galilea main iká Caná jeman, jainxon
onpax vinoayantanainko. Jatian jainribi
iki iká apo betan teetai oficial, jawen
bake iká iki isinai Capernaúm jemanko.

⁴⁷ Jain ixon, ja joni koshin ninkata iki,
Judea mainmeax joáx, Galilea main Jesús
nokota. Jaskara ninkatax, Jesússiba ja joni
joá iki, jaiba joxon yoia iki, jawen bake
isini mawatibishoko iketian, ja benxoaxoni
jabé jawen xobon kanon ixon.

⁴⁸ Jaskáabi Jesussen yoia iki: —Matonra
ea ikonhai en jaskáakinbo ratéti jawékibo
akaitian oinxonres —akin.

⁴⁹ Jaskáabi ja oficialnin iokashorakin
yoia iki: —Ishtontani kamenwe, ja
nokon bake mawatamatianbi —akin.

⁵⁰ Jaskáabi: —Moa masá shinanyamai,
karestanwe min xobonko; ja min bakera
moa jakon iki —akin Jesussen aká iki.
Jaskáakin Jesussen yoia ja jonin ikon-
haa iki. Jaskatax moa karibaa iki.

⁵¹ Moa kaaitian, jawen yonotibaon
bechixon yoikana iki: —Min bakera
moa benxoke —akin.

⁵² Jatian jaskáakana, jato yokata iki:
—¿Jawetianshamanki iká benxoi? —akin.
Jatian yoikana iki: —Bakish bari matan-
xameketianra moa yoná jeneibake —akin.

⁵³ Jaskáakin yoikana ja jonin shinanna
iki, bakish jain barishamanribi: “Min
bakera moa benxoke”, akin, Jesussen
aibata. Jaskáaxon ja jonin jatíbi jawen
xobon ikáboyaxonbi, Jesús ikonhakana iki.

⁵⁴ Natora iká iki, ja rabé itin ratéti
jawéki Jesussen aká. Ja Judeainoax
jakiribi Galilea main kanontian.

**Betsda janeya ianshokoainxon
isinai joni Jesussen benxooa**

5 ¹ Jatian iikin, Jerusalénhainxon
judíobaon fiestaaka iki; jatian jato
betan ja fiesta winoti Jesús jain kaa iki.

² Ja Jerusalén jemanra jake jan carne-
robo weitai ani xepóti, jatian ja ochóma
iká iki westíora xantóshoko jawen jane
Betzatá, judíobaon join aká. Jatian ja
ianshoko kexá iká iki, jain otati pichika
peota akana keoyoa.

³ Ja peotabaon iká iki icha isinaibo
main rakatabo, benchebo, chantobo,
yora jiriomabo, jainxon ja jene yakitai
manai.

⁴ [Jatian westíora Ángelra basibores
jain jokátiai, jatian joxóntiibi ja jene
yakímaa pekáo janpari ja jene tsakaabo,
meskó isinyabo benxokatikanai]

⁵ Jatian jainribi iká iki, westíora joni
moa kimisha chonka posaka baritia
isinai.

⁶ Jain rakáketian kaxon Jesussen
nokoa iki. Nokóxon onanna iki moa basi
isinai riki ixon. Jaskara kopí yokata iki:
—¿Miaki min isin benxokasai? —akin.

⁷ Jesussen jaskáa, ja isinaitonin yoia
iki: —Eara keenai benxotinin, ikaxbi
ja jene yakitaitian ea jan boxon nenan-
tira yamake. Enbix ea kaabira, jatonpari
boxon jene tsakakin ea mawinkanai
—akin aká iki.

⁸ Ja isinaitonin jaskáabi, Jesussen
yoia iki: —Wenixon min rakáti bibaini
katanwe —akin.

⁹ Jaskáakin yoiatianbi ja joni jawen
isin benxoa iki; jaskatax jawen rakáti
bibaini moa kaa iki. Ja netera iká iki
tantiti nete.

¹⁰ Jatian jaskáakin ja Jesussen benxooa
joni kaaitian oinxon, judío koshibaon
akana iki neskáakin: —Ramara tantiti
nete iki jaskara ikenra, ja min rakáti
papibaini mia kati atipanyamake —akin.

¹¹ Jaskáabi, ja jonin yoia iki: —Ikaxbi
jan ea benxooa joninra ea yoike: ‘Min
rakáti bibaini katanwe’ —akin.

¹² Jato jaskáa, yokáribikana iki:
—¿Tsoarin ja jaskáakin wenixon min
rakáti bibaini katanwe akin mia aká?
—akin.

¹³ Jaskáakanabi, janshaman benxooa
onanyamaxon, jawebi jato yoiamaa

iki; ja benxoabaini moa Jesús joni icha xaran onantimakaini kaketian.

¹⁴ Jatian jaskáa pekáo ja benxooa joni Jesussen meraribia iki, Dios rabiti xobo meranoa, jainoa nokoxon yoia iki neskáakin: —Ramara moa mia benxoke, moa jakiribi ochayamawe, mia ikátiai bebonbiresa mia iribanake —akin.

¹⁵ Jaskáakin Jesussen yoia, ja joni pikókaini kaa iki, ea jan benxooa joni riki Jesús iki ixon ja judío joni koshi-bo yoi.

¹⁶ Jatian jan jato yoia onanxon, judío joni koshi-baon moa Jesús jakonmaakana iki; tantiti netenbi neskara jawékibo akaitian.

¹⁷ Jaskarabo shinankanai onanxon, Jesussen jato yoia iki: —Ja nokon Papara jawetianbi teeti jenéyamaí, jaskara kopíra earibi teeti tantiamai —akin.

¹⁸ Jato jaskáaketianra judío joni koshi-baon, bebonbires reteti shinankana iki. Ja tantiti nete mekeyamaí kopíbi-choma, Dios riki nokon Papa iki ikaitian ninkaxon, natora Dios keskaribi ikasi iki ixon shinanxon.

Diossen Bake yoiti koshia

¹⁹ Jaskáakinbo joni koshi-baon shinankanaitian, Jesussen jato aká iki, neskáakin: “Ikonshamanra en mato yoiai, maton onannon ixon. Jawen keena keská ati, ea Diossen raana ixonra, nokon shinanmanbi en jawebi ati atipanyamake; ja Diossen Bake ixonkayara jan shinannai keskáribi en shinannai. Jaskara ixonra ja nokon Papan keena keskábores en akai.

²⁰ Nokon Papanra ea noike, noixonra jatíbi jan akai jawékibo ea oinmai; jainxonra ja en aká bebonbires ratéti jawékibo ea amati iki. Jaskarabo en akaitian oinnaxa, ja en joni benxoaketian oinnax ratéibata bebonbires mato raténoxiki.

²¹ Ja nokon Papa Diossen mawábo jiriataan jato jamai keskáakinribira; jawen bake ixon, enribi mawábo

jirimataan jato jamai, ja en jaskáati shinannabores.

²² Jaskara ixonra, ja nokon Papa Diossen tsoabi jakonmaakin yoiti atipanyamake ocha akanaitian. Janra jatíbi jawen atipana koshi ea menia iki ja jakonma jawéki akanaibo en jato yoixonon ixon.

²³ En jaskáaitian oinxon ea kikinman shinantaanan, ja nokon Papa akanai keskáribiakin earibi rabikanti kopí. Jaweratobaonki ea kikin shinanxon rabiamaí, jabaonra jan ea raana nokon Paparibi rabiamakanai.

²⁴ Enra mato ikonshaman yoiai, jaweratobaonki, ja en yoiai jawékibo ea ninkaxonai itan jan ea raana nokon Paparibi ikonhaai, jabora moa jatíbitian jati neteyabo iki; jaskara kopíra moa masá teneyamanoxikanai, moa manotian kaaí itíbi kishpinmeetabo kopí.

²⁵ Ikonshamanribira en mato yoiai; moara nete nokotai, ramara peokooke, jatíbi mawábaon ea Diossen Bake iketian nokon joi ea ninkáxonkanti nete. Jatian ja nokon joi ea ninkáxonabora, jatíbitian janoxikanai.

²⁶ Ja nokon Papara tson jamaamabi jawen atipana koshinbi jake; jaskaribi itiakina ea imaa iki ea jawen bake iketian.

²⁷ Jainxonra ja jonin Bake yoiti koshi shinan menia iki, jakonma akanabo iketian jato yoixonon ixon.

²⁸ En mato jaskáakin yoia, ratéyama-kanwe; netera nokonoxiki, jatíbi mawatabaon nokon joi ninkákanti nete.

²⁹ Jaskáakin ninkataxa ja minmeeta kini meranoaxbi pikonoxikanai; jatian ja Dios keena keskáakin jakon jawéki akáboresa, jati neteya inox jirinoxikanai. Ikaxbi ja jakonma jawéki akáborama masá tenetian potakaanox jirinoxikanai.

Jaskarainxon Jesús yoiti koshia non onanti

³⁰ Enra nokon shinanmanbi jawebi ayamaí, enra jaton iká jawékibo jato

yoixonai, ja nokon Papan jaskáati yoiaboresibi, jato jaskáakinra ja ikana keskábiakin en jato akai, jakopíra jaton aká jawékishamanbores en jato yoixonai, nokon shinanmanbi ayamai kopí. Eara keenai jan ea raana nokon Papa keenai keskáres axontinin.

³¹Jatian ja nokon ikabo yoi enbixbi ea yoikaatara, ja en mato yoiái jawékibo ikonma ikeanke.

³²Ikaxbi jarake wetsa joni, jan nokon iká jawékibo mato yoiái, jan mato yoiái joibora ikon iki.

³³Matonra jato Juanhiba raana iki; tsoarin ja iki ixon yokáti, jatianra jan mato ikon jawékibo yoiái iki.

³⁴Eara wetsa joninbires jaskáakin yoiái ikashamai; ikaxbi ea ikonhaax mato kishpinmeenon ixonra en mato jaskáakin yoiái.

³⁵Juanra iká iki, lamparin joekan mato tenai keská. Jaskara ikaxa, jan jaskáakin yoiái ninkatax mato jawetio basishokores rarokana iki.

³⁶Ikaxbi jarake ja Juanman yoiái bebonbires ikonshaman jaskáaxon ea Diossen raana maton onanti: Ja riki ja nokon Papan raana joxon, jawen tee ati yoiabores senenhakin en ratéti jawékibo akai.

³⁷Jainxon ea jan raana nokon Papanribira ekiriakin jato onantiakin yoiái, jawetianbi jawen joi maton ninkatama, itan jabishamanribi maton oinnama ikonbi.

³⁸Jaskáakin mato yoiabira, jawen joi maton ninkáxonkashamaa iki, ja ea jan raana jóa ikonbi maton ikonhakashamai kopí.

³⁹Matonra akai kikinshakin onanxon tanabokin Diossen joi yoyo akin; jaskatax jatíbitian jati neteya iti shinanon. Maton jaskáakin shinannabira, ja Diossen wishá kirika meran iká joibaon eares mato yoixonai.

⁴⁰Jaskara ikonbira maton ea ikonhakashamai, jatíbitian jati neteya en mato imati ikonbi.

⁴¹Eara keenyamai ja en akai jawékibo kopíres ea jonibaon rabikantin.

⁴²Jainxonra en onanribike maton akonkin Dios noiamabo.

⁴³Eara jóa iki nokon Papan janenko; jaskara ikonbira maton ea ikonhakashamai. Jaskakinbira maton atiki wetsa joni jawen shinanmanbi joketian jares maton ikonhakin.

⁴⁴Matonra jawekeskaxonbi ea ikonhayamai, wetsabaonres jakonman yointaan rabitinin keenai ixon, jatian Diossenkaya mato jaskáati ikonbi maton ja benayamai.

⁴⁵Jaskara ixon shinanyamakanwe, ea riki ja maton jakonma akaitian nokon Papa jan keshanai ixon, mato jaki koshia Moisés riki ja nokon Papa jan jaskáakin keshanai.

⁴⁶Jatian ja Moisés ikonhaa ixonra, maton earibi ikonhakeanke. Jatíbi jan wishaabora iká iki ea yoikin akábires.

⁴⁷Ikaxbi matonra ja Moisésen wishanibo ikonhayamai ¿Jawekeskaxonki ja en yoiái joibo maton ikonhati iki?” akin jato aká iki.

Icha joni Jesussen pimaa

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

6¹Jainoax iiti jatíbi jaonmea onanai-boyabi Jesús Galilea ian keiba kaa iki. Jabi iki ja Tiberias ian.

²Jain kaaitian icha jonin chibana iki isinaibo shinanmares benxoaitian oinkinres.

³Kaax nokotax jaonmea onannaiboya Jesús mananman mapetax, jain yakákana iki.

⁴Jatianra iká iki moa *Pascua fiesta iti ochóma; ja judíobaon fiesta nete.

⁵Jain yakáxonra, Jesussen oinna iki joni icha ja chibani bekanaitian. Jaskara oinxonra Jesussen Felipe yokata iki: —¿Ramakan non jaweranoa jawékiati marotiki nato jati icha joni non pimati? —akin.

⁶Moa shinanmanres jan ati onanxonbira Jesussen Felipe jaskáa iki.

Janbiribimein jawekeska shinannai ixon onannoxonres.

⁷Jatian Felipen neskaa iki: —Rabé pacha nete teexon bikanaitii koríki-bira senentima iki non jan jawékiati maroxon, non jato ichama ichamashokobo jawékiamati —akin.

⁸Jatian jaskakanainbi Simón Pedron wetsa Andrésenbiribi jato yoia iki:

⁹—Nenora ike westíora bake pichika cebada aká panya, itan rabé yapaya. Ikaxbira, jatí icha joni betan jashoko senenti jisáma iki —akin aká iki.

¹⁰Jaskáaketian Jesussen jato yoia iki: —Jatikaxbi yakákanon jato yoikanwe —akin. Jatian ja ikanainko iká iki icha xobi, jaskara iketian jainbi yakákana iki. Jatian ja bea jonibo benbobobichores toponkana ika iki pichika warankabira.

¹¹Jatian Jesussen, ja pichika pan bixon, Dios iráke aka iki. Jaskáakin senenhaxon, jaonmea onannaibo menia iki. Jatian jabaonbiribi ja yakatabo tekikin jato menipakea iki, jaton keenatiibo. Jatian ja rabé yapa bixon jaskáaribia iki.

¹²Moa jawékiax potókanketian, Jesussen jaonmea onannaibo yoia iki: —Ja pikin texeakanabo tsinkikanwe yoyokooranake —akin.

¹³Jato jaskáaketian ja cebada aká pichika pan ikainoax texea tsinkikana baneta iki, chonka rabé tasá bochopari jawékiakanama.

¹⁴Jaskáakin Jesussen ratéti jawéki aká oinnax jonibo ikana iki: —Ikon natokaya riki ja joti ninkakaakatitai *profeta —iki.

¹⁵Jaskati jatonbiribi yoyo ikanainbi Jesussen jato onanna iki, ja keenyainbi boxon apo imati shinankanai. Jaskara onannax, jato potabaini jabicho mananman kaa iki.

Jene besenen niax Jesús kaa

(Mt. 4.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶Moa yametaitian jaonmea onannaibo, jainxon manai ian kexa bokana iki.

¹⁷Jatian jainxon Jesús manai iikanainbi moa yaméketian, ja Capernaúm jemanko boí moa shitákana iki.

¹⁸Jatian bokanainbi niweaba koshi paketa iki. Jaskaketian ja ian ishtonbires bechon ania iki.

¹⁹Jaskara bechon naponbi, pichika iamax sokota kilómetrobira moa bokana iká iki, jainxon Jesús jene besenen niax jatokiriti joaitian merakana iki, jaskáakin oinnax ikonbiresi rakékana iki.

²⁰Jatian Jesussen jato aká iki, neskáakin: —¡Ea riki, rakéyamakanwe! —akin.

²¹Jato jaskáaketian, moa onanxon rarokin, boten nanémakana iki, jaskata basimabi boax, ja jain bokanainko moa nokókana iki.

Jesús benai jonibo bokana

²²Jatian nete xabáketian, ja ian keiba baneta jonibaon moa onankana iki, Jesús kayamaibi ja jaonmea onannaibo jatobires westíora botenbicho boibakana.

²³Jaskati iikanainbi, ja Tiberias jema-meax bea wetsa botebo nokókana iki, ja jainxon Dios iráke ataanan joni icha Jesussen pimaibata ochóma.

²⁴Jatian jawen joniboyabi Jesús rotoax, ja bote repiabaon napokoobaini Capermaúmhain Jesús benai, jonibo bokana iki.

Jesús riki jatíbitian jan jati jawékiati

²⁵Boax nokóxon jaokea Jesús nokokana iki. Jainxon yokákana iki: —¿Jawetianki mia neno nokota Maestró? —akin.

²⁶Jaskáakana Jesussen jato yoia iki: —Enra mato kikinakin onanke, ja ratéti jawéki akai oinxon ikonhai kopí-mara akai maton ea benakin, ja mato pimaxon potóaiabata shinanniresa ike mato joi.

²⁷Ja nekeabi basima keyotai jawékiatibichoira shinannires teeyamakanwe,

jan mato jatíbitian jati jawékiati benaikayara mato jaskáti jake; jara ja jonin Bakenbichores mato meniti atipanke, jaskáati ja Papa Diossen raana ixon —akin jato aká iki.

²⁸ Jato jaskáa yokáribikana iki: —¿Jawe jawékikayaki non ati iki, ja Diossen noa amakasai tee non axonti kopí? —akin.

²⁹ Jaskáa jato yoia iki: —Ja maton atin Dios keenai tee riki, jan raana jóá maton ikonhatininres —akin.

³⁰ Jato jaskáa, yokáribikana iki: —Ja oinxon non mia ikonhati kopíki ¿Jawe ratéti jawéki min noa axonti atipana? ¿Jawe teebokayaki min akai?

³¹ Non reken papabaonra akana iki, jain joni jayamainkoxon maná janeya jawékiati pikin. Ja yoira ikai Diossen joi meran neskati: ‘Naikamea jawékiatira Moiséssen jato pimaá iki’, iki —akin akana iki.

³² Jaskáakanketian Jesussen jato neskaa iki: —Ikonshamanra en mato yoiai, Moiséssenra ayamaa iki, ja naikanmea jawékiati jato menikin. Nokon Papa Dioskayara iká iki, jan jato meniai. Ramara jabiribi iki, ja naikanmea ikon jawékiati jato meniai.

³³ Ja jawékiati jato Diossen meniara, naikanmea janbi raana jóá iki, ja jawékiaxa jatíbi jonibo jati atipanke —akin jato aká iki.

³⁴ Jatian jabaonbiribi ja jawékiatinin keenkin yokákana iki: —Ibó, rama ja min yoia jawékiati noa jatíbitian menikin jeneyamanoxiwe —akin.

³⁵ Jaskáakana, jato Jesussen yoia iki: —Ea riki ja jan jati jawékiati, tsoaki eiba jóái, jara jawetianbi jawékiatinin itima iki; jatian tsonki ea ikonhai, jara jawetianbi nomin iwetsatima iki.

³⁶ Ikaxbira en mato yoia iki; moabi ea oinna ixonbira maton ikonhayamai akin.

³⁷ Jatíbi ja nokon Papan ea menia jonibora, eki bekanti jake, jaskati bekanaitianra jawekeskaxonbi en jato biamati atipanyamae.

³⁸ Eara nokon keena keskáres akí naikanmeax jóáma iki. Eara jóá iki nokon Papan raana, jawen keena keskáres axoni.

³⁹ Jatian ea jan raana nokon Papan shinan riki, jatíbi ea jan menia jonibo, jawekeskaxonbi en jato manómatima; jara keenai moa nete senenketian, mawákanabo ikenbi en jato jirimaribatín.

⁴⁰ Ja nokon Papan shinan riki, Diossen bake oinxon, ikonhaax jaki koshiaibo, jatikaxbi jati neteya ikanti; jatian moa nete senenketianra en jato jirimanoxiki —akin jato Jesussen aká iki.

⁴¹ Jato jaskáa, ja judío koshibo sinati jakonmaibo Jesúski yoyo iki peokookana iki: “Ea riki ja naikanmeax jóá jawékiati”, akin jato aketian.

⁴² Jaskati ikana iki ja Jesús yoii neskati: —¿Natomarin ja Josekan bake? Jawen papa betan jawen titara non kikinhakín onanke. Jatian ¿Jawekopíki ramabiribi, eara naikanmeax jóá iki iitai? —iki ikana iki.

⁴³ Jaskakanaitian jato Jesussen neskaa iki: —Jaskati jakonmai yoyo ikibo moa jenekanwe.

⁴⁴ Jan ea raana nokon Papan jato bearesa eki bekanai, tsoabira jatonbinix eki bekanti atipanyamae. Jatian ja beabora, moa nete senenketian, mawatabo ikenbi en jato jirimanoxiki.

⁴⁵ Ja *profetabaon wishani kirika meranra ikai neskati: ‘Diossenra jatíbi jonibo jato onanmanoxiki’, iki. Jaskara kopíra jatíbi ja nokon Papan yoiaibo ninkaxon ikon jawéki onannabores, eki bekanai.

⁴⁶ Tsonbira Dios oinnama iki; enbichoresa nokon Papa Dios oinna iki, eabi jaibakex jóá ixon.

⁴⁷ Ikonshamanra en mato yoiai, tsonki ea ikonhaai, jara ea ikonhatianbi, moa jatíbitian jati neteya iki.

⁴⁸ Ea riki ja jan jati jawékiati.

⁴⁹ Maton reken papashokobaonra, jain joni jayamainkoxon maná pikana iki,

jaskáakin piaxbira, jatikaxbi máwatires keyókana iki.

⁵⁰ Ikaxbi en mato yoiai riki, ja naikanmeax joái jawékiati; jaweratobaonki ja bixon piái, jabora moa mawáyama-kanaí.

⁵¹ Eabi riki ja naikanmeax joái jawékiati. Jaweratobaonki ja jawékiái, jabora jatíbitian jati iki. Ja jawékiati en jato meniaira nokon yorabi iki. Jara en jato meninoxiki, jatíbi nato netemea jonibo jakanon ixon —akin jato aká iki.

⁵² Jatian jato jaskáa, judío joni koshibo tsinkitax neskatibo yoyo ikana iki: —¿Jawekeskaxonmein atiki non pinon ixon nato jonin jawen yora noa menikin? —ikibo.

⁵³ Jaskakanaitian jato Jesussen yoia iki: —Ikonsahamanra en mato yoiai, jaweratobaonki ja jonin Baken nami piamai, itan jawen jimi xeyamai, jabora jatíbitian jati neteoma inóxiki.

⁵⁴ Ikaxbi tsonki ja nokon nami piái itan nokon jimiribi xeai, jara moa jatíbitian jati neteya iki; jatianra moa nete senenketian, mawata ikenbi en ja jirimanoxiki.

⁵⁵ Ja nokon yorara ikon iki ja jawékiati, jatian nokon jimiribira ikon iki ja xeati jawéki.

⁵⁶ Jatian jan nokon nami piái itan nokon jimi xeaira, moa ebetan jakonhirai já iki, jatian earibi jabetan jakonbires jake.

⁵⁷ Jan ea raana nokon Papa riki jan jatíbi jawéki jamaa, jakopiresa ea jake. Jaskaribiira ja nokon yorabi jawékiabo, ea kopires janoxikanai.

⁵⁸ Ea riki ja naikanmeax joái jawékiati, ja jawékiatira ja maton reken papashokobaon maná pikani keskáma iki, ja jawékiaxbi ikana iki máwatires keyoti; ikaxbi jaweratobaonki nato jawékiati piái, jara mawáyamaibiribi jatíbitian jati iki —akin jato Jesussen aká iki.

⁵⁹ Jaskáakinbora jato Jesussen onanmaa iki Capermaúm jemankonia esé ninkati xobo meranxon.

Jan noa jatíbitian jamati joibo

(Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

⁶⁰ Jato jaskáakin onanmaa ninkatax, ja icha Jesús chibanaibo neskati yoyo ikana iki: —Nato noa yoiai joibora, kikinbires ninkátikomabo iki ¿Tsonmein nato joi senenhaxonti atipanke? —ikibo.

⁶¹ Jatian jato jaskáa, meskóbo shinannax jakonmaibo yoyo ikanaitian onanxon, jato yokata iki: —¿Ja en jaskáakin yoiatonki mato jakonma shinanmai?

⁶² ¿Jawe ibirati mato, ja jonin Bake jakiribi naikan kaaitian oinnax?

⁶³ Ja Diossen Shinan riki jan jamai; ja yora keenai jawékibora jawemabi iki. Jatian en mato yoiwana jawékibo riki maton kayana itan jan mato jatíbitian jamai.

⁶⁴ Ikaxbi jarake mato jatíribibo ea jan ikonhayamaibopari —akin. Jesussenra peokootainxonbi moa onanna iká iki, tsoaborin jan ikonhayamaibo, itan tsoarin já jakonhai keská iikinbi, jan jakonmaati ixon.

⁶⁵ Jaskáaxon jato yoiribia iki: —Jaskara kopíra en mato yoia iki, ja nokon Papan jato eiba beyamaara tsoabi eiba beyamakanai —akin.

⁶⁶ Jato jaskáatianbira ja Jesús chibani iitaibaon, ichaxon moa chibankin jenekana iki.

⁶⁷ Jaskati moa bokanketian, jawen chonka rabé jaonmea onannaibo, Jesussen yokata iki: —¿Matonribiki ea moa chibankin jenekasai? —akin.

⁶⁸ Jato jaskáa, Simón Pedron yoia iki: —Ibó, jatian mia chibankin jeneaxki ¿Tsoiba noa kati iki? Miabichoresiki noa jan jatíbitian jamati joi yoiai.

⁶⁹ Jaskara kopíra non mia ikonhaa iki, nonra mia onanke, mia riki Diossen Bake —akin.

⁷⁰ Jaskáaketian Jesussen neskaa iki: —Enra mato katota iki ja chonka rabé jonibi. Ikaxbi westíora riki mato xaran *Satanásen shinanya —akin jato aká iki.

⁷¹Jato Jesussen jaskáara iká iki, ja Simón Iscariotín bake Judas yoikin jato aká, jaribikaya jawen chonka rabé joni ikainoa ixonbi, jakonhai keská iikinbi, jan jakonmaati onanxon.

**Jawen kikin wetsabaonbi
Jesús ikonhayamakana**

7¹Jaskarabo iká pekáora, Jesús Galilea main ikax, jatfbiain kakaitai. Jatianra Judea main kakáshamaa iki, jainxon judío koshibaon retenoxon benakanai kopí.

²Ikaxbi, ja judíobo jaton peotabo akáx jain ikanti fiesta nete moa ochó-maitianra,

³jawen wetsabaon Jesús neskaa iki: —Nenobi banéyamai, Judeain katanwe. Abákanon, jainxonribi ja min ratéti jawéki akaibo, mia chibanaibaon oinkin.

⁴Jawetianbira jonin já onankanon ixon, jawéki akin joneshoko ayosma iki. Jaskarabo akai ixonkaya, icha joni bebonxon jato axontanwe, abákanon mia onankin —akin akana iki.

⁵Jaskáarakana iki, jawen wetsabaon já ikonhayamakina.

⁶Jatian Jesussen jato yoia iki: —Rama ikaxbira, ea jain kati nete nokotamapari iki, jaskara ikenra, ea kayamapariyai. Ikaxbi matonara wetsa netenbires kati jakon iki.

⁷Nato netemea jonibaonra mato omisyamakana, jabo ikai keskataribi mato jaketian. Ikaxbi eara akanai omiskin, jaton jakonma jawéki akaibo, en jato yoixonaitian.

⁸Botankanwe, matobicho ja fiestanko, eara kayamapariyai, ea jatian katira nokotamapari iki —akin jato aká iki.

⁹Jaskáakin jato yoiax, Galileankobi baneta iki.

**Peotaninshokobo iti
fiestanko Jesús kaa**

¹⁰Ikaxbi jawen wetsabo moa bokana pekáo, ja fiestanko Jesús kashokoa iki.

Jain kaaibira oinkanaketian, kikinni onantimatax kaa iki.

¹¹Jabira ja judío joni koshibaon, fiestanko benakin jeneyamakana iki. Jaskati ikana iki: —¿Jaweranomein iki ja joni? —ikibo.

¹²Jatian jonibo iká iki ja yoiaibobires, jatfribibo ikana iki: “Jakon joni riki já”, ikibo. Jatian wetsabobiribi iká iki: “Jara jakonma joni iki, icha jonira jato paranai”, ikibo.

¹³Jaskati yoyo ikibi tsoabi jaton ninkákanonbi iamakana iki, ja judío koshiboki raketi.

¹⁴Jatian moa jawetii neteres fiesta keyóti maxkaketian, joneshoko iitibi Jesús kaa iki, Dios rabiti xobonko. Jain kaxon, jato joi yoikin peoa iki.

¹⁵Jato jaskáaitian ninkatax, ja judío joni koshibo ratetax ikana iki neskatí: —¿Jawekesaxon Diossen joi ayorakin onannarin, tson axeama ixonbi? —ikibo.

¹⁶Jatian jaskáakin shinankanai onanxon, jato Jesussen neskaa iki: —Ja mato en onanmai joibora nokon shinanbima iki. Diossenra ea raana iki mato jaskáakin onanmanon ixon.

¹⁷Jaweratoboki Diossen keena keskáres ati shinanya iki, jabaonra onanti atipanke; ja en mato onanmaiboki Diossen joi iki, iamax nokon shinanmanbiki en jato yoiai iki ixon.

¹⁸Ja jawen shinanmanbi yoyo ikai joni riki, jaskáaxon jashaman rabikanon ixon benai ikaires. Ikaxbi, eabiribi ponteti yoyo ikai, jan ea raana nokon Papabiribi rabikanon ikax, jaskara ikaxiki, jakopi ea jakonmaakin yoikanti yama.

¹⁹Moiséssenra ja senenhati esé mato menia iki. ¿Jaskaramarin? Jaskara ikenbira, westforaxonbi maton ja esé senenhayamai. Jakopira ea retenoxon maton shinannai —akin jato aká iki.

²⁰Jaskáketianra, jonibaon neskaa iki: —Yoshin naikia ikaxa, mia jaskatai ¿Tsonki mia retekasai? —akin.

²¹Jatian Jesussen jato yoia iki: —Westforaakin en tantiti netenbi isinai

joni benxoaketianra, mato kikinbiresi ratékana iki.

²² Ikaxbi matora Moiséssen yoia iki, ja maton jakina rebichi xateti axé jene-tima, (jara iká iki ja reken papashokobaon jato yoia ikax, Moiséssen yoia), jatianra ja senenhakin maton akai, wetsatianbo tantiti nete ikenbi jonin jakina rebichi xatexonkin.

²³ Jaskara iken, ja Moiséssen esé senenhayamaa inaketian, tantiti nete ikenbi ja benbo baken jakina rebichi jato xatexonai ikaxbiki, ¿Jawekopi mato eki sinatai, ja tantiti nete ikenbi en isinai joni benxoaketian?

²⁴ Jaskara kopí, timenbires akanai jawékibo ointaanans, jato jakonmaakin yoiamakanwe. Jato jaskáakinra maton kikinbires onanshamanxon ati jake —akin jato Jesusen aká iki.

Tsoarin ja iki ixon Jesusen jato onantiakin yoia

²⁵ Jatian jatíribi ja Jerusalénhain jakanabo ikana iki: —¿Natomarin ja reteskaskin benakanai joni?

²⁶ Jato bebonxon joi yoiainbi akanai, tsonbi jawe yoiamakin. ¿Moara non joni koshibaonbira kikinbires onanke, ja riki ja *Cristo joti yoikatikanai iki ixon?

²⁷ Ikaxbi ja *Cristo jocketianra, tsonbi jainoax joá onanyamanoxiki. Ikaxbi nato non ayorakin onanke jaweranoarin iki ixon —ikibo ikana iki.

²⁸ Jaskákanaitian, Dios rabiti xobo meranxon jato esei ikinbi, koshínshaman jato Jesusen neskáakin yoia iki: —¿Jaskara ixon maton ea onanke, jaweranoaxki ea joá iki ixon! Ikaxbi eara nokon shinanmanbi joáma iki, jan ea raana riki jawetianbi paranmisa, jara maton onanyamake.

²⁹ Enresa onanke, jan raana jaibakeax joá, ixon —akin jato aká iki.

³⁰ Jaskáketianra, joni koshibaon yatanti shinanna iki, ikaxbi tsonbi

ayamaa iki. Jaskáakanti nete senenamapari iketian.

³¹ Jaskakanainbira, ichaxon já ikonhaax neskatiyo yoyo ikana iki: —Jan noa kishpinmati *Cristo joxonmein ¿Nato jonin aká bebonbires ratéti jawéki anóxiki? —ikibo.

Fariseobaon Jesús jato yatanmati shinankana

³² Ja *fariseobaon, itan ja *sacerdotebaon koshibaonra ninkata iki, icha joni ja Jesús yoiikanaitian. Jaskara ninkaxonra, ja Dios rabiti xobo koirannai policiabo, raankana iki, ja Jesús yatanxon presoakanon ixon.

³³ Jatian jaskara onanxonra, Jesusen jato yoia iki neskáakin: —Basimara ea neno mato betan ikai; jainoaxa ea moa karibai ea jan raanaiba.

³⁴ Jain kaketianra, maton ea benanoxiki; ixonbira maton ea nokoyamanoxiki; jain ea kaainkora mato kati atipanyamake —akin jato aká iki.

³⁵ Jaskáketianra ja joni koshibo yokanana iki: —¿Jawerano kaketian non meratima yoiiki iitai nato joni jaskati? Jawekeska ikaxa, wetsa jemabaonbira kaai, griego jonibo xaran iká judíoboiba, jain kaaxon ja griegobo eseribii.

³⁶ ¿Jawekeska yoiimein ike, matonra ea benanoxiki, ixonbira maton ea nokoyamanoxiki; jain ea kaainkora mato kati atipanyamake, akin noa aká? —iki ikana iki.

Jan jati onpax yoiikaná

³⁷ Ja fiesta nete senentianbira ikátiat kikinshamani mekéti. Ja netenra Jesusen wenixon jato koshínshaman neskáakin yoia iki: —Jaweratoboki nomiai, jabo eiba bekanwe.

³⁸ Jatian ja ea ikonhaibaon eibakea xeakanwe, Wishá meranra ikai neskati: Jato meranoaxa jan jato jamai onpax jokoni jenétima iki —akin jato aká iki.

³⁹ Neskáakin yoixonra Jesusen jato onanmakasa iki, já ikonhaibo ja Diosen

Shinanya jato imati. Jatianra iká iki, ja Diosen Shinan jato meran yamapari, Jesús naikan kamapari iketian.^b

Jonibaon jatonbiri tсамábo akana

⁴⁰Jaskati yoyo ikaitian ninkatax, ja icha xaranmeax jatíribi ikana iki neskati: —Ikon natokaya riki ja profeta —ikibo.^c

⁴¹Jatian wetsabobiribi ikana iki: —Nato riki ja *Cristo —iki. Ikaxbi wetsabobiribi ikana iki: —Jama riki, ja Cristora Galileankoniax joti atipan-yamake.

⁴²Wishá meranra yoiai, ja *Cristora iti jake apo Davidkan chiní rareboainoa, itan ja apo David jain jakatiai Belén jemameax pikota —ikibo ikana iki.

⁴³Jaskáakinbo Jesúski shinannaxa, jonibo moa jatonbiri tсамábo akáx, ikana iki.

⁴⁴Jatíribibaonbiribi Jesús presoakin bokaskana iki; ikaxbi tsonbi boyamaa iki.

Judío koshibaon Jesús ikonhayamakana

⁴⁵Ja Dios rabiti xobo koirannai poli-ciabo moa boribakana iki, ja fari-seoboiba itan *sacerdotebaon koshi-boiba. Bokanketian jato yokákana iki: —¿Jawekopiki maton beyamaa? —akin.

⁴⁶Jatian jabaon yoikana iki: —¿Jawetianbira já ikai keskati yoyo ikai tsoabi non ninkáyosma iki! —akin akana iki.

⁴⁷Jatian fariseobaon jato yoikana iki: —¿Matoribiki aká parankin?

⁴⁸Tsoa non joni koshibaonbi, itan fari-seobaonbira já ikonhayamakanai.

⁴⁹Ikaxbi nato esé onanyamaa joni-bora jakonmabo ikanai —akin jato akana iki.

⁵⁰Jainribi iká iki ja fariseobo betan iká Nicodemo, ja Jesús betan yamé yoyo iki kayantana. Jan jato yoia iki:

⁵¹—Non esekanra yoiai, jawe akárin ixon noa jan yoiai ninkatama ixon, timenbires joni jakonmaakin masá tene-matima —akin.

⁵²Jatian jabaonbiribi yoikana iki: —¿Miaribikayarin ja Galileankonia? Diosen joikaya yoyo awe, jatianra min onanti iki, ja Galileankoniax jawetianbi *profeta joyamai —akin akana iki.

⁵³Jaskatax, westíorabo jaton xobon-kobo moa bokana iki.

8¹Ikaxbi Jesúsbiribi Olivos manan-man kaa iki.

Benoyanixbi teakaatai ainbo

²Jatian moa nete xabáketian yamé-kirishoko, Dios rabiti xobonko Jesús joríbaa iki. Jain iketianra jonibo jaki bekana iki. Jatianra jainbi yakátaanan, jato Jesussen esekin peoa iki.

³Jaskákenbira, ja esé onanbo betan *fariseobaon, westíora ainbo benoya ixonbi wetsa joni yoranmaitian meraxon bekana iki; bexonra, jain jonibo iká bebon nichinkana iki.

⁴Jaskáaxonra Jesús yoikana iki: —Maestró, nato ainbora jawen bene-mabi yoranmai itaitian non merake.

⁵Ja Moisésen esé meranra noa yoiai, jaskara ainbo moa makanman tsakaananteteti. Jatian ¿Minbiribi rama jawekeska yoiai? —akin.

⁶Jabaonra jaskara jawéki yokata iki, ja tanakinres, jaskáaxon jakopi jakonmaakinbo yoinoxon. Ikaxbi Jesúsbiribi, metotinin mai wishaires beota iki.

⁷Jabi jeneyamakin yokáboreskannaitian bewakeexon jato yoia iki: —Abánon, ja mato xaran iká ochao-matonpari, makanman tsakakin peokin —akin.

⁸Jato jaskáatanan, jakiribi mai wishai beókainribia iki.

⁹Jato jaskáa ninkatax, westíora westíorabo boí peokookana iki. Ja

^b7.39 Jesúsra naikan kamapari iká iki mawatax jiriampari ikax. ^c7.40 Ja *profeta iki iká riki, jan noa kishpinmati Cristo yoií iká.

yo sibopari iká iki boí peokooti, jatian ja ainbo betanbicho moa itinxon,

¹⁰ Jesussen bewaketaanan yokata iki: —Ainbó, ¿Jakan jan mia beabokan? ¿Tsonbiki mia castiganyamaa? —akin.

¹¹ Jaskáa ainbaon yoia iki: —Tsonbira ea ayamake, Ibó —akin. Jatian Jesussen yoia iki: —Jaskara ikenra, enribi mia jaweayamai. Katanwe; rama ochawe-tsayamanoxiwe —akin.

Jesús nato netemea joé keska

¹² Jato yoiboreskin, Jesussen jonibo neskaa iki: —Ea riki nato netemea joé. Jaweratobaonki ea ikonhaxon, en yoia keskábores ea axonai, jabora yamé meran iamai, jan jati joé meran jakanti iki —akin.

¹³ Jatian *fariseobaon yoikana iki: —Miinbiorara min ikábo yoiai. Jaskara kopíra min yoiaibo non ikonhaayamai —akin.

¹⁴ Jatian Jesussen jato neskáakin yoia iki: —Enbi nokon ika jawékibo en yoiaira, ikon iki, jakopira en onanke ea jainoax joá itan ea jain kaai. Mato riki ja jaweranoaxki ea joá itan jaweranoki ea kaai ixon onanyamaabo.

¹⁵ Matonra akai, jonin shinanmanres jaton jakonma jawéki akábo yoixonkin, ikaxbi enra tsoabi jato jakonmaayamai.

¹⁶ Jatian, jawekeskabo onanna ixon, jaskara riki akin en mato yoiara ikon iki; enbicho shinantaanan mato yoiaima ikax. Jan ea raana nokon Papa Dios betan shinantaanankayara en mato akai yoikin.

¹⁷ Maton esé meranbiribi akai yoikin, rabéxon jaskararibi yoikanketianpari joi ikonhati.

¹⁸ Nokon ikábora enbi mato onanmai. Jatian jan ea raana nokon Papa riki wetsa jan jato ekiriakin onanmai —akin.

¹⁹ Jato jaskáa yokákana iki: —¿Jawer-anorin min Papa? —akin. Jatian

Jesussen jato yoia iki: —Matonra ea itan nokon Papa onanyamake, ea kikinakin onanxonkayara, ja nokon Paparibi maton onankeanke —akin.

²⁰ Jesussenra ja fariseobo jaskáa iki, Dios rabiti xobo meranxon jato axeanontian; jain ofrenda napótibo ikainxon. Jato jaskáaitian, retekaskinbi tsonbi yatanyamaa iki, ja Diossen shinanxona mawáti nete senennamapari iketian.

Ea kaainkora, mato kati atipanyamake, iki iká

²¹ Jatian Jesussen jato yoiboresa iki: —Eara kaai, jatianra maton ea benanoxiki; ja ea jain kaainkora mato kati atipanyamake. Ikaxbi maton ochanbira mato mawánoxiki —akin.

²² Jato jaskáa, judfobo koshibo ikana iki neskatí: —¿Janbix mawáti ikaxmein ikai, jain ea kaainkora mato kati atipanyamake, iki? —ikibo.

²³ Jaskakanaitian, Jesussen jato yoia iki: —Matobora neno namanmeabi iki, ikaxbi eabiribira bochikia iki; matobora nato netemea iki, ikaxbi eara nato netemeama iki.

²⁴ Jaskara kopíra en mato yoia iki, maton ochanbira mato mawánoxiki, akin. Jaskáakin Eabi riki jan mato akinti akin en mato akábi ea ikonhayamaira, maton ochanbi mato mawánoxiki —akin jato aká iki.^d

²⁵ Jato jaskáaketian yokákana iki: —¿Tsoakayarin mia? —akin. Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ea riki, ja en moabi mato yoipachoi.

²⁶ Jaskara ikaxa, ja maton iká jawékibo en mato yoixontibo ichabires iki, ikaxbi jan ea raanatonra ikon yoiai. Jatian ja jonibo en yoia jawékibora, jan ea yoiaitian en ninkata keskáboresibi iki —akin Jesussen jato aká iki.

²⁷ Jawen Papa Dioskiriakin jato Jesussen yoiabi, jabaon onanyamakaan iki.

^d 8.24 Jaskati yoyo ikaxa Dios keskaribi Jesús ikai. Ex. 3.14

²⁸ Jaskara kopíra jato yoia iki: —Ja jonin Bake bochiki panínxonparira maton onannoxiki Ea riki, Eabi ixon, jaskara ixonra nokon shinanmanbi en jawebi ayamai, ja nokon Papan ea onanmaaboresibira en yoiai.

²⁹ Jan ea raana jonira ebébi iki. Ja nokon Papanra eabicho jeneama iki, jawen keena keskáres en axonai iketian —akin jato aká iki.

³⁰ Jato jaskáakin yoia, ninkaxon icha judío koshibaon já ikonhakana iki.

Diossen bakebo itan ochan iboa jonibo

³¹ Jatianra jawen joi ikonhakana judío jonibo Jesussen jato yoia iki: —En yoiai keskatibo jaaxparira ikonkon eonmea onannaibo mato itiki.

³² Akonkinra maton ea onannoxiki, jaskáakin akonkin maton ea onanketianra, xabakaatabo en mato imanoxiki —akin.

³³ Jato jaskáa, jabaon yoikana iki: —Noabo riki Abrahamman chiní rarebobo itan jawetianbira iboaxon yonokanai joni noa ikama iki ¿Jawekopikayaki min noa yoiai, noa xabakaatabo itiki akin? —akin.

³⁴ Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ikonshamanra en mato yoiai, jaweratoboki ocha akí jaabo iki, jabora jan jato ochamaitonin iboakabo iki.

³⁵ Ja iboaxon yonokanaibora, jatibitian ja yonoai joni betan iamai, ikaxbi westíora jonin bakera jatíbitian jabetan iki.

³⁶ Jaskara kopí ea Diossen Bake ixon, nokon koshi shinanman en mato xabáara, ikonkon xabakaatabo mato ikanti iki.

³⁷ Enra onanke mato Abrahamman chiní rarebobo jaskákinbira maton ea retekasai, en yoiai joibo ikonhakashamakin.

³⁸ Eara yoyo ikai nokon Papan ea axeabobiribi, jatian matonra akai ja maton papai bakeax axeabobiribi yoikin —akin jato aká iki.

³⁹ Jato jaskáa jabaon yoikana iki: —Abraham riki, non reken papashoko —akin. Jatian Jesussen jato neskáakin yoia iki: —Ja Abrahamman chiní rarebo ixonra, jan aní keskáribiakinkaya maton akeanke.

⁴⁰ Jaskáakin jan aní keskáribiakin ayamakinra, ikonkon Diossen ea axeaka riki akin en akábi, maton ea retekasai. Abrahammanra, jawetianbi jato jaskara ayamaa iki.

⁴¹ Matonra akai ja maton papan akai jawéki boresibi —akin jato aká iki. Ikaxbi jabaon yoikana iki: —¿Noara xoxo bakeboma iki, noara westíora papayabicho iki já riki Dios! —akin akana iki.

⁴² Jatian Jesussen jato yoiribia iki: —Ja Dios maton papa ikon iketianra, maton ea noikeanke; jaibakeax ea jóa onanxon. Eara nokon shinanmanbi jóama iki, Diossiki ea jan raana.

⁴³ ¿Jawekopiki maton nokon joi onan yamaresai? Ea ninkáxonkashamai kopíres.

⁴⁴ Ja maton papa riki *Satanás, jatian matonra akai jawen keena keskábore akín, mato riki jawenabo. Nete peokoonontianbira ja Satanás retemis iká iki, jara jawetianbi ikoni yoyo iosma iki, ja jansoibo yoyo ikira jaskábiribi ikax ikai, jaskara jansobiribi itan jansón papa ikax.

⁴⁵ Ikaxbi ja ikon en mato yoiaibi, maton ea ikonhayamai.

⁴⁶ ¿Tsoa ja mato betan itinatónki ea yoiti atipana ea ochaya iki ixon? Jaskáakin ikon en mato yoiaibiki ¿Jaweati maton ea ikonhayamai?

⁴⁷ Ja Diossen bakebaonra, Diossen joibo ninkatai, ikaxbi ja maton ninkakashamai kopí riki matobo jawen jonimabo ixon —akin jato aká iki.

⁴⁸ Jatian judío koshibaon yoiribikana iki: —Ja Samaritano akin non mia akaira, atibi non mia akai, itan miara yoshin naikia iki —akin.

⁴⁹ Jatian Jesussen jato yoia iki: —Eara yoshin naikiama iki. Ja ea ikairiki

nokon Papakibiribi jakoni yoyo iki, ikaxbi matobiribira eki jakonmai yoyo ikai.

⁵⁰Eara enbixbi rabikaayamai, ikaxbi jarake wetsa ea rabikantinin keenai, itan janra ja ea ikonhayamaibaon jaton akaibo yoixonai.

⁵¹Ikonshamanra en mato yoiai, jaweratonki ja en yoiai keskábo ninkaxon akai, jara jatíbitian jati iki —akin jato aká iki.

⁵²Jaskáa judío koshibaon yoiribikana iki: —Ramakayara, moa mia non onanke, mia yoshin naikia. Ja non reken papashoko Abrahamra mawata iki. Jainoax ja *profetabo ipaoniboribira moa mawákana iki. Jatian min yoiai: ‘Jaweratonki ja en yoiai keskábo ninkaxon akai, jara jatíbitian jati iki’, ixon.

⁵³¿Miaki ja non reken papashoko Abraham ipaoni xewina iki? Ja Abraham itan *profeta ipaonibora moa mawákana iki ¿Tsoaki mia shinanmeetai? —akin.

⁵⁴Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ja enbix rabikaatira, ja ea rabikaataibo jawemabi iki. Ikaxbi jan ea rabiai riki ja nokon Papa. Ja yoií mato jara non Dios iki mato ikai.

⁵⁵Ikaxbira maton onanyamake, enresa onanke, Enribira onanyamake akin mato akáxa mato keskaribi kikinbires janso ea itiki. Enresa akonkin onanke. Jaskara ikenra jawen joi en senenaxonai.

⁵⁶Ja maton reken papashoko Abrahamra kikini raroa iki ea joái onantaanan, jatian jaskáakin janbishaman oinna keská shinantaananra, kikini raroa iki —akin.

⁵⁷Jatian judío koshibaon Jesús yoiribikana iki: —Miara pichika chonka bari-tiaomapari iki ¿Jatian min yoiai min Abraham oinna? —akin.

⁵⁸Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ikonshamanra en mato yoiai, Ja Abraham pikotamatianbira, ea moabi já iká iki —akin.

⁵⁹Jatian jabaon makanbo bikana iki, ja makanman tsakaan retekaskin. Ikaxbi icha xaran jonetax ja Dios rabiti xobo meranoax moa pikota iki.

Benchebi pikota joni Jesussen benxoa

9¹Jatian ja bain kawankin oinkin Jesussen meraa iki benche joni jaskábi pikota.

²Jatian jaonmea onanaibaon yokákana iki: —Maestró, ¿Jawekeskati nato joni, benche pikotameinki? ¿Janbix ochaaton ó jawen anibo ochaaton ikámeinki? —akin.

³Jatian Jesussen jato yoia iki: —Janbix ochaaton, itan jawen anibo ochaaton ikama riki nato joni benche pikoti. Diossen jawen koshi shinan maton oinnon ikax, iká riki, jaskara pikoti akin.

⁴Netepari ikenra, jan ea raanaton tee non axonti jake, ikaxbi nokóranoxiki moa yamé keska ikax tsonbi tee atikoma nete.^e

⁵Jaskati nato netenpari ikaxa ea nato netemea joé iki —akin jato aká iki.

⁶Neskáakin jato yoitaanan, maiki keyon michoa iki. Jaskáaxon ja maibi bixon seróaxon, ja benche jan beyota iki.

⁷Jaskataanan yoia iki: —Kamentanwe, ja Siloé xantóshokonko ikain bechokiiti —akin (Ja iki: “Raana”, iki iká). Jatian jaskáa, ja joni kaa iki. Jatian moa joxon, jakonhakin oinna iki.

⁸Jatian japatax jaabo, itan jato koríki yokatai oinpachoaiboribi yokakanan-kana iki neskati: —¿Natomarin, ja jato jawéki yokati yakápachoi? —ikibo.

⁹Jatian jatíribibo ikana iki: —Já riki —ikibo. Jatian wetsabobiribi iká iki:

^e9.4 Tee ati netebo jakonpari iketianra, non ati jake, moa atikoma netebo nokóketianra moa non ayamanoxiki.

—Jama riki, ja jisábi wetsa joni riki
—ikibo. Ikaxbi ja joninbi jato yoia iki:
—Eabi riki —akin.

¹⁰ Jatian yokákana iki: —¿Jawekes-
kaxonki moa min rama ointi atipana?
—akin.

¹¹ Jatian jan jato yoia iki: —Ja Jesús
janeya joninra maiki keyon micho-
taanan, ja keyon mai seróaxon, ea jan
beyota iki. Jainxonra ea yoia iki: ‘Ja
Siloé xantóshoko ikain kaax bechoki-
tanwe’, akin. Jaskáa kaax, ea becho-
kiitatianbira en moa oinna iki —akin
jato aká iki.

¹² Jato jaskáaketian yokáribikana
iki: —¿Jaweranorin ja joni? —akin.
Jatian jato yoia iki: —Enra onanya-
make —akin.

Benche benxoa

***fariseobaon yokákana**

¹³ Jatian ja benche ipachoi joni *fari-
seoboiba bokana iki.

¹⁴ Ja mai seróaxon beyoxon, Jesussen
joni oinmanontian iká iki tantiti nete.

¹⁵ Jatian bokanketian, jabaon yokákana
iki: —Jawekeskaxon moa oinnarin ixon.
Jatian jan jato yoia iki, ja mai serokanra
ea beyota iki, jaskáa pekáo ea bechokiita
iki, jaskara kopí en rama oinnai —akin.

¹⁶ Jatian jatíribi fariseobo ikana iki
neskati: —Nato jonira Diossibakeax
joáma iki jakopira tantiti netenbi
tantiamai —ikibo. Ikaxbi wetsabobi-
ribi ikana iki: —¿Ameinti iki ochaya
jonin ja oinxon onanti shinanmanres
ratétibo akin? —ikibo. Jaskáaxon moa
jatonbiribi wetsa tsamabo akana iki.

¹⁷ Jainxon ja moa benche ipachoi
benxoa joni yokáribikana iki
neskáakin: —¿Ja mia benxoaon
oinmaa joniki, minbiribi jawekeska
yoiai? —akin. Jatian jan jato yoia iki:
—Jariki westíora *profeta —akin.

¹⁸ Ikaxbi ja Judíobaon, benche iká
ixonbi moa rama oinna, ikonhayama-
kana iki, jaskákin jawen anibo kena-
makana iki.

¹⁹ Jato kenamaa jawen anibo bekanke-
tian yokákana iki: —¿Natorin ja maton
bake, ja benche pikota maton yoiai?
¿Jatian jawekeskaxonki rama jakon-
hakin ointi atipana? —akin.

²⁰ Jatian jaskáakanketian, jawen
anibaon yoia iki: —Nonra onanke, nato
riki ja benche pikota non bake.

²¹ Ikaxbira non onanyamake, jawekes-
kaaxonki rama oinna iki ixon. Jainxon
non onanyamaribike, tson oinmaarin
ixon. Jabishamankaya yokákanwe, moa
yosiriki, jatianra mato janbishaman
yoiti iki —akin akana iki.

²² Jaskáakinra ja jonin anibaon jato
yoia iki, ja fariseoboki rakékin. Ja
koshibaon moabi shinankana iká iki,
jaweratoboki ja Jesús riki ja Cristo
iki ixon onanai, jabo jain tsinkíkanai
xobonkonía moa pikokanti.

²³ Jaskara kopíra, ja jonin anibaon ja
koshibo yoia iki: “Ja non bakera moa
yosi iki, jabishamankaya yokákanwe”,
akin.

²⁴ Jato jaskáakin yoiketian, ja benche
benxoa judío koshibaon kenaribakana
joketian, yokákana iki: —Ponteakinkaya
noa Dios bebon yoiwe, nonra onanke ja
joni riki ochaya —akin.

²⁵ Jatian ja jonin jato yoia iki:
—Ochayarin, ixonra en onanyamake,
jaresa en onanke benche ikátikinbi
rama en jakonhakin oinnai —akin.

²⁶ Jato jaskáa, yokáribikana iki:
—¿Miaki jaweaka iki? ¿Jaweki aká iki
min oinnon ixon? —akin.

²⁷ Jatian jato yoia iki: —Moara en
mato yoiwanke, ixonbira maton ea ikon-
hayamai. ¿Jawekopikayaki en jakiribi
yoitinin mato kenai?, ¿Matonribikayaki
ja chibankasai? —akin.

²⁸ Jaskaketian jakonmaakinbiresbo
yoikana iki, jainxon neskáakin yoikana
iki: —Míara ibirai ja joni chibanai, noa
ikaxbira Moiséssenmea onanaibobiribi
iki.

²⁹ Nonra onanke, Diossenbi Moisés
yoixon onanmani. Ikaxbi nato jonira

non onanyamake, jaweranoax pikotarin ixon —akin.

³⁰ Jaskáakana, ja jonin jato yoia iki: —¿Nokonara ratéti jawéki iki! Jaweranoax joárin ixon maton onanyamaa, ixonbira benche ikenbi ea oinmake.

³¹ Nonra kikinakin onanke, ja ochai jaabo Diossen jato ninkáxonyamai. Jawen keena keskáres axonkin ja rabiaiboresa akai, ja yokákanketian, Diossen jato ninkáxonkin.

³² Jawetianbira tsontanibi westíora benche pikotabo benxoakana yoikanai non ninkáyosma iki.

³³ Nato joni Diossenbi raanama ixonra, jawe neskarabi ayamakeanke —akin jato aká iki.

³⁴ Jatian yoikana iki: —¿Mia, ja kikinbires ochayabi pikota joninki akai, noa axeakaskin? —akin. Jaskáaxon, ja tsiniki xobonkonía, ja joni pikokana iki.

Shinan meran benchebo

³⁵ Jainxon Jesussen ninkata iki, jan benche benxoaa joni, moa pikokana, jainxon jabetan nokoanaxon yokata iki: —¿Minki akai ikonhakin ja jonin Bake? —akin.^f

³⁶ Jatian jan yokata iki: —Ibó, ea yoiwe tsoarin já, en ikonhanon —akin.

³⁷ Jatian Jesussen yoia iki: —Moara min oinke, Ea riki ja mibé yoyo ikai —akin.

³⁸ Jesussen jaskáa, ja bebon chiran-kootaanon jonin yoia iki: —Enra mia ikonhaai, lbó —akin.

³⁹ Jatian Jesussen yoia iki: —Eara nato neten joá iki, atibi keskáakin jawékibo akí, ja benchebaon oinkanon ikax, jatian ja oinnabobiribi benchebo baneanon ikax —akin.

⁴⁰ Jaskati Jesús yoyo ikaitian ninkaxon, jain iká jaweti fariseobaon yokáribikana iki: —¿Jaskara ikenki, noaribi iki ja benchebo? —akin.

⁴¹ Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ja mato benchebo iwanaxa, mato ochakanamabo ikeanke; ikaxbi nonra oinke iki ikaibo ikaxa, mato ochakanabobires iki —akin jato aká iki.

Ovejabo koirannai joni

10¹ Jatian Jesussen yoia iki: “Ikonshamanra en mato yoiai, jaweratoki ja oveja kene meran jikii, xepótinín iamai, wetsaori neetax jikiai, ja riki yometsobo itan jakonmamisbo.

² Ikaxbi jaweratoki xepótinínbi jikiai, jara ovejabo akonkin koirannai joni iki,

³ jara ja oveja xepóti koiranaiton kepenxonai. Jainoara ja koiranaiton, ja ovejabo jawen janen kenapakeai, Jaskáakin onanxonra, ja ovejabaon, jawen joi ninkáxonkanai, jainoara ja koiranaiton ja chité meranoa jato jokonhapakeai.

⁴ Jaskáakin jatíbi jawen ovejabo moa jokonhax, japari jato bebon rekenax kaaitianra, jawen ovejabaon chibanai, moa jawen joi onanna ixon.

⁵ Ikaxbi ja ovejabaonra jaton onanamabo chibanyamakanai. Wetsabires jato oinnaxa, jabáreskanai jaton joi onanyamaax”, akin.

⁶ Neskara jawékikibo yoinxonra, jato Jesussen onanmaa iki, ikaxbi jabaon onanyamakana iki jan jato yoikasaibo.

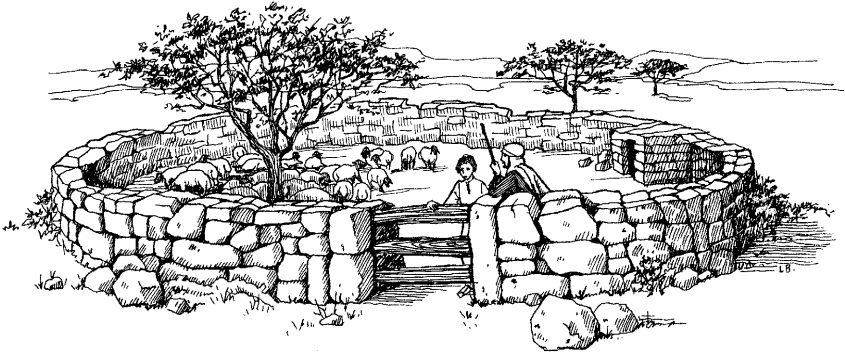
Jesús iki, akonkin jato koirannai

⁷ Jesussen jakiribi jato yoia iki: “Ikonshamanra en mato yoiai: Ea riki jan ovejabo weítai xepóti,

⁸ jatíbi ja ea joámationbi jatopari bekanabora ikana iki yometso itan jakonmamis jonibo keskabo, ikaxbi jatíribibaonra akonkin ea ikonhakanabo ixon jaton joi ninkáxonyamakana iki.^g

⁹ Ea riki ja xepóti, jaweratoki eiba jikiai jara kishpinmeeti iki, jaskataxa ikanti iki, oveja kene meran jikimakana

^f 9.35 Ja jonin Bake iki iká riki ja kishpinmamis Cristo yoií iki. ^g 10.8 Yometsobo itan jakonmamisbo riki ja kishpinmamis keskati ikátiai jonibo yoií ika.



Carnerobo jainxon koirankanai chiké.

iikin pikóxon ja piti pasto meraa keskábo.

¹⁰ Ja yometsora joái jato yometsoaires jaton shinanbo ramiati shinanyares, itan jato rétetí shinanyares. Ikaxbi eabiribira joái iki, jonibo jato jamanox, itan jatíbitian jati neteya jato imanox.

¹¹ Ea riki jato akonkin koirannai, ja akonkin ovejabo koirannai jonira, jato kopi mawáti jawemabi iki.

¹² Ikaxbi kopiakanares oveja koirannai joninra akai ovejabo akí pimis yoinabo beai oinxon rakékin jabati kakin jato potabainkin, akonkin jato koiranaima ixon itan ja ovejabo jawenamaboribi iketian, jatian ja pimís yoinanin akai pinoxon, bikaskin wetsaoribo jato janbismakin.

¹³ Ja jonira jabatai, ja ovejaboakin shinanyamai kopíakantires shinannai ikax.

¹⁴ Ea riki ikon jato koirannai, enra ja nokon ovejabo onanke itan jabaonribi ea onankanke.

¹⁵ Ja nokon Papan en onanna keskáribiakindra, enribi já onanke, jaskatira eabiribi, nokon ovejabo kopí mawatai.

¹⁶ Jaskaribiira jake wetsa nokon ovejaboribi neno mato betan jaamabo, jaboribira en jato neno beti jake, mato betan imanoxon: Jaskataxa westíora tsama ea chibanaibobicho mato inóxiki. Jatianra enbichores mato koiranoxiki.

¹⁷ Ja nokon Papanra ea noike, wetsabo kopí mawátaanan jakiribi jiriribii kaaitian.

¹⁸ Tsonbira ea reteyamai, enbix keentaananra ea mawatai. Eara enbix nokon jati menikaati koshia iki, itan jakiribi nokon jati biribati koshia iki. Jaskátiriki ea nokon Papan yoia”, akin jato aká iki.

¹⁹ Jatian Jesussen jato jaskáa ninkatax, ja koshibo jakiribi jatonbiribi tsámabo aribakana iki.

²⁰ Ikaxbi jatíribibo ikana iki neskatí: —Nato jonira moa yoshinman iboaka itan shinan ramita iki, ¿Jawekopiki ja yoyo ikaibo maton ninkaxonai? —ikibo.

²¹ Ikaxbi wetsabobiribi ikana iki: —Yoshiman iboaka jonira, jawetianbi jaskatibo yoyo iamai. ¿Ameinti iki yoshinman westíora benche oinmakin? —ikibo.

Judío koshibaon Jesús ikonhayamakana

²² Jatian iká iki oitian. Jatianribi iká iki, Jerusalénhain Dios rabiti xobo jankenhaxon jawen mekenman jenekani nete shinankin, fiestaakanai.

²³ Jesús iká iki Dios rabiti xobonko, ja Salomónman xobo chibó akin akanainko kawantani.

²⁴ Jain kawantanaitian, judío koshibaon katexon yokákana iki neskáakin: —¿Jawetio basibirespariki min noa meskó shinanmakin jeneai? Ikon ja

Diossen jawen katota bake ixon, noa yoiimenwe —akin.

²⁵ Jaskáakana jato yoia iki: —Enra moa mato yoia iki. En mato jaskáakin yoiabira, maton ea ikonhayamakana iki. Ja nokon Papa Diossen atipana koshin en akai teebaonkayara jishtibiresakin mato onanmai.

²⁶ Ikaxbi matonra ikonhaayamai, nokon ovejamabo ixon.

²⁷ Ja nokon ovejabaonra nokon joi onankanke, itan en jato onanke, jatian jabaonra ea chibankanai.

²⁸ Enra jato jatíbitian jati neteya imai, jaskataxa jawetianbi mawákantima iki, itan tsonbiribi ea bichintima iki.

²⁹ Ja nokon Papan ea meniabora, jatíbi winoa ani iki, itan tsonbi ea bichinti atipanyamake.

³⁰ Ja nokon Papa betan ea riki noa westíforabicho —akin jato aká iki.

³¹ Jato jaskáa joni koshibaon jakiribi sináxon, makan biríbakana iki tsakanoxon.

³² Ikaxbi Jesussen jato yoiribia iki: —Ja nokon Papa Diossen atipana koshi meniatonra, icha jakon jawékibo mato bebonbi en aká iki. ¿Jatian jawerato jawéki kopíkayaki akai maton ea makanman tsakakaskin? —akin.

³³ Jatian judíobaon yoiribikana iki: —Ja non mia makanman tsakakasaira, min jakon jawéki aká kopíma iki, Dioski mia jakonmaibires yoyo ikai kopíkayara non mia akasai. Ja noa keska joniribi ikaxbi minbixbi eara Dios iki mia ikaitian —akin akana iki.

³⁴ Jaskákanketian jato Jesussen yoiribia iki: —Maton esé meranra wishaa iki: ‘Enra mato yoia iki mato-bora diosbo iki’, akin.

³⁵ Jaskara ikenra non onanke, ja Wishá meran yoiaibo ikonyora; Dios inike, ja jaki jawen joi raana jonibo yoi, jabora diosbo iki, ikí.

³⁶ Jatian jaskáakin ea Diossen jawenabiribi imaxon, nato neten ea raana ikenbi, ¿Jawekopiki maton ea yoiai,

eariki Diossen Bake iki ikai kopí, ea Dioski jakonmai yoyo ikai?

³⁷ Ja nokon Papan akai teebo en ayamaitian, ea ikonhayamakanwe.

³⁸ Ikaxbi en akaitian, ea ikonhayamakinbi, ja en akai teebo oinxontanibireskaya ikonhakanwe; jaskáaxonra maton onantiki ja nokon Papa emeran, jatian ea nokon Papa meran —akin jato aká iki.

³⁹ Jato jaskáa, presoanoxon jakiribi Jesús yatankaskana iki, ikaxbi moa kakin jato potabaina iki.

⁴⁰ Jainoax Jesús Jordán keiba kaai, jakiribi baneribia iki; ja Juanman jato peokin bautizanpachoaingo.

⁴¹ Jain iketian icha joni ja oinni bokana iki; beax neskatibo yoyo ikana iki: —Jato *bautizanaí Juanmanra, westíoraakinbi shinanmanres ja oinxon onanti ratétibo akáma iki. Ikaxbi nato jonikiriakin ja Juanman noa yoiabora ikon iká iki —iki ikana iki.

⁴² Jaskáxon, jain ika icha jonibaon Jesús ikonhakana iki.

Lazaro janeya Joni mawata

11 ¹ Westíora jonira japaonike isinai Lazaro janeya Betania jemamea, jawen poibo iká iki María betan Marta.

² Nato María ja Lázaronin poira iká iki, ja inintinin non Ibo tachóxon jawen bookanbi soaxona ainbo.

³ Jainxon, jawen poibaon wetsa joni raana iki, Jesús yoitankanon ixon, kaxon yoikana iki neskáakin: —Ja mibé raenanaira kikinbiresi isinai lbó —akin.

⁴ Jaskara joi ninkaxon Jesussen jato yoia iki: —Nato isinra, mawátí isinma iki. Jara ichaxon Diossen atipana koshi oinkanon ikax iki, jainoax ja Diossen Baken atipana koshiribi oinkanon ikax —akin.

⁵ Marta itan jawen wetsa, jainoax ja Lazaro jato akonbireskin noia, ikaxbi Jesús

⁶ ja Lazaro kikini isinai yoikanabi, rabé netepari ja ikainbi baneta iki.

⁷Jain moa rabé nete winóketian, jaonmea onannaibo neskáakin yoia iki: —Judeain boribanon bokañwe —akin.

⁸Jato jaskáaketian, jaonmea onanibaon yoikana iki neskáakin: —Maestró ramatanibi ja judío koshibaon mia jainxon makanman tsakaxon retekaskin aibakanabiki, ¿Jakiribi mia jain karíba-kasai? —akin.

⁹Jatian Jesussen jato yoia iki: —¿Barinkayaki netetiibi chonka rabé hora tenayamai? Ja neten niaira tatí iamai ja neten tenaa jishtishaman iketian.

¹⁰Ikaxbi ja yamé niaira tatí ikai, jish-tima iketian —akin.^h

¹¹Jainxon jato yoiribia iki: —Noa jabé raenamai Lázarora oxake, ikaxbira en besonai kaai —akin.

¹²Jaskaketian, ja jaonmea onanibaon yoikana iki neskáakin: —Ibó, jaskati oxaa ikaxki benxoai —akin.

¹³Ikaxbi Jesussen jato yoia iká iki, ja Lazaro moa mawata yoikin, ikaxbi jaonmea onanibaon shinankana iki, nekebi oxaares yoiira ibirai jaskati ixon.

¹⁴Jatianra jato Jesussen onantiakin yoia iki: —Lázarora moa mawáke.

¹⁵Jatianra ea raroai jain iamaax, jaskarara jakon iki mato beboni eki koshiti kopí. Ikaxbi rama moa oinnon bokañwe —akin jato aká iki.

¹⁶Jatian Jesussen jato jaskáaketian, ja Rabébaon akin akanai Tomassen, wetsabo jato aká iki, neskáakin: —Noaribi jabé bonon bokañwe, noa jabébi mawánon —akin.

**Jesús riki mawatabo
jirimataanan, jato jamai**

¹⁷Jatian moa Betaniain nokóxon Jesussen onanna iki, Lazaro miñhíba-kana moa chosko nete.

¹⁸Ja Betania jemara iká iki, Jerusalén ochóma kimisha kilómetrobira.

¹⁹Jatian icha judío koshibo Jerusalén-hainoax, Marta betan Maríaiba bokana iká iki, onískanaitian jato shinan koshikiini.

²⁰Jatian moa Jesús nokotai ninkatax, Marta já bechii kaa iki. Jatian Maríabiribi, xobonbi baneta iki.

²¹Kaxon Jesús bechixon, Martan yoia iki neskáakin: —Mia neno iketianra, nokon poi mawáyamakeanke Ibó.

²²Jaskara ikenbira en onanke, rama jatíbi min Dios yokatabo mia meniai —akin.

²³Jatian Jesussen yoia iki: —Ja min poira jakiribi jiriribiai —akin.

²⁴Jatian Martan yoiribia iki: —Ikon riki jiriribiranoxiki, ja mawatabo jirititian —akin.

²⁵Jatian Jesussen yoiribia iki: —Ea riki ja mawatabo jirimai, jainoax jato jamai. Jaweratonki ea ikonhai jara mawataxbi jaresti iki.

²⁶Jainoax jatíbi ja japarixon ea ikonhaibora jawetianbi mawátima iki, ¿Minki akai ikonhakin neskara? —akin.

²⁷Jaskáa ja ainbaon yoia iki: —Enra akai ikonhakin Ibó, mia riki ja Cristo, ja Diossen Bake nato neten joti yoipao-kani —akin.

**Lazaro miinkana kini
bebonmeax Jesús winia**

²⁸Jaskáakin yoitaanan, Marta jawen wetsa María kenai kaa iki. Kaxon Martan netéshoko yoia iki neskáakin: —Ja maestrora moa neno, iki miara kenai —akin.

²⁹Jaskáakin yoiatianbi wenítaanan, Jesús oinni María kaa iki.

³⁰Jatian Jesús iká iki jeman nokotamapari, ja jainoa Martan nokowanainkobi.

³¹Jaskati María ishtonbires pikókainaitian, ja shinan raromai boá jain iká judíobaon chibankana iki, ja mawá miinkana kini bebonmeax winiira kabirai ixon.

^h 11.10 Tee ati netebo jakonpari iketianra non ati jake, moa atikoma netebo nokóketianra moa non ayamanoxiki.

³² Jaskatax kaax Jesús ikain nokóxon, Marían ja bebon chirankooxon yoia iki: —Mia neno iibaketianra, nokon poi mawáyamakeanke Ibó —akin.

³³ Jatian María itan ja chibani boá judíoboribi winiai oinnax, Jesús jaribi oníxson jato noibaa iki.

³⁴ Jainxon jato yokata iki: —¿Jawerano maton miinarin? —akin. Jatian yoikana iki: —Oinni jowé Ibó —akin.

³⁵ Jainoax Jesús winia iki.

³⁶ Jaskataitian ja judío koshiho ikana iki: —¿Oinkanwe kikinbiresakin noia-bira iká ikibetin! —ikibo.

³⁷ Ikaxbi jatíribibo ikana iki neskati: —Natonra aibake ja benche oinmakin ¿Jawekopiki jaskáayamakin ja Lazaro mawámaa iki? —ikibo.

Lazaro mawata Jesussen jiría

³⁸ Jainoax Jesús ikonbiresi onisi jakiribi ja kini ochómakaina iki. Jain akana

iká iki, westíora kini, jan xepóti xepoa iká iki westíora makan.

³⁹ Jainxon Jesussen jato yoia iki: —Ja makan oke werankanwe —akin. Jaskakenbi, ja mawataton poi, Martan yoia iki: —Moa chosko nete riki, ja non miinbata Ibó, moara pisi poatai —akin.

⁴⁰ Jaskáa Jesussen yoia iki: —¿Enki mia yoiamaa iki, ikoni eki koshixonra, ja Diossen atipana koshi min ointi iki, akin en mia aibata? —akin.

⁴¹ Jato jaskáa ja kini xepoa makan oke werankana iki. Jainxon Jesussen bochiki oinxon neskáakin yoia iki: —Ja en yokatabo min ea ninkáxonaitianra en mia iráke akai Papá.

⁴² Enra onanke, jatíbitian min ea ninkaxonai. Ikaxbira en yoiai nato jonibo neno ikana kopí, abákanon min ea raana ikonhakin ixon —iki iká iki.

⁴³ Jaskáakin yoitaanan koshin saí aka iki: —¿Jainoax pikówe Lazaro! —akin.



Lazaro Jesussen jiríaa.

⁴⁴Jaskáatianbi ja mawata iká pikota iki, jawen mekenbo jainoax jawen taebon nenké chopan ratanea jainoax jawen bemanan chopanribi kawakana; jatian Jesussen jato yoia iki neskáakin: —Jan neaa chopabo choroxon jenekanwe, ibanon kaai —akin.

Jesús yatanoxon shinan akana

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵Neskara kopí ja María ikinni boá icha judíobaon Jesús ikonhaakana iki, jan akábo oinxon.

⁴⁶Ikaxbi jatíribibaonbiribi *fariseo-boiba boxon Jesussen akábo yoikana.

⁴⁷Jatianra ja *fariseooyabi ja *sacerdotebaon koshibo, ja kikin koshibobires tsinkíkana iki, jainoax neskatiyo yoyo ikana iki: —¿Ramaki nato joni non jaweatiki? Icha ja oinxon onanti raté-tibora akai,

⁴⁸jaskáakin non amaresabira, jatíxonbi jares ikonhakantiki. Jatianra ja romano koshibaon bexon noa keyokanti iki. Jainxon non Dios rabiti xoboribi noa ras akanankanti iki —ikibo ikana iki.

⁴⁹Jaskakanaitian ja *sacerdotebaon koshi, ja baritian imakana Caifás janeya jonin, jato aká iki neskáakin: —Matonra jawebi onanyamake.

⁵⁰Matonara bebon jakon iti iki, westíora jonibichores jema kopi mawáti. Jatikaxbi ja jeman ikábo noa keyótianbi —akin.

⁵¹Ikaxbi Caifásenra, jawen shinanmanbi jato yoia iki, Diosen Shinanmankaya jato yoia iki, ja *sacerdotebaon joni koshi ja baritian imakana ixon. Jaskarara jato yoia iki jonibaon toan Jesús mawati kaai kopí.

⁵²Ja judíobo kopíbachoma, jatíbi ja Diosen bakebo ochó janbisaboribi jato tsinkiti kopíkaya.

⁵³Jaskara iken ja nete peokootainxonbi ja joni koshibaon moa Jesús reteti shinankana iki.

⁵⁴Jaskara iken, jishtibires ja judíobo xaran moa Jesús niamakatiai. Jaskatax

ja Judea mainmeax jatíbi jaonmea onanaiboyabi moa Efraín jeman kaa iki, ja iká iki, jain joni jayamaa ochóma iká. Jain Jesús jatíbi jaonmea onanaiboyabi baneta iki.

⁵⁵Jatianribi iká iki, judíobaon *Pascua fiesta iti ochóma maxkata. Jatian wetsa jemameaxbo icha joni Jerusalénhain bokana iki, ja fiesta ikamabi Dios bebon jakon iti kopípari benxokaati.

⁵⁶Jainxon Jesús benakana iki. Jatian Dios rabiti xobo meran boax ikana iki yokakanani neskati: —¿Matonki jawekeskara shinannai? Fiestanmein joái o joyamamenyai —ikibo.

⁵⁷Ja fariseobo betan ja *sacerdotebaon koshibaon moa jonibo yoikana iká iki, tsonki jaweranorin ixon Jesús onanna jan jato yoiti, moa yatanxon bokanti kopí.

Marían Jesús inintinin tachota

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

12¹Sokota nete *Pascua fiesta iti maxkákietianra, Jesús Betaniain kaa iki. Jain iká iki, ja mawákenbi jiriaibata Lazaro jaa.

²Jain Jesús kaketian jaon rarokin pitiaxonkana iki, Marta iká iki jato piti yasanxonai. Jatian Lázaroribi iká iki ja betan mesan pí yakata.

³Jaskakenbi, Marían bea iki kikinbires kopí nardo aká ininti. Ja iká iki medio litrobira. Ja bexonra jan Jesús tachota iki. Jainxon jawen bookanbi tasoa iki. Jatian ja xobo chicho inin poata iki.

⁴Jatian jaskáaketian oinxon, ja jaonmea onanai ja jakonhai keská iikinbi jan Jesús jakonmaai kaai, Simonman bake, Judas Iscarioten neskaa iki:

⁵—¿Jaweati nato ininti maroyamaarin, ja westíora baritia teexon kanankanaiti koríki binoxon, jaskáaxon ja jawékiomashokobo akinti kopí? —akin.

⁶Ja jawékiomashokobo shinan-naxa iamaa iki Judas jaskati yoyo iki,

yometso ikaxa iká iki. Jara ikátiai, ja korfki koiranmakanai, jaskatira menikanainkoniabo yometsokaitai.

⁷Jatian Jesusen neskaa iki: —Jaskati yoyo iamawe. Janra ea miinkanaitian ati benxoa iká riki.

⁸Ja jawékiomashokobora jatfbitian mato betan jake, ikaxbi eabiribira jatfbitian mato betan iamai —akin aká iki.

Lázaroribi reteti shinankana

⁹Jatian icha judiobaon Jesús Betaniain ninkákana iki, jain ninkatax bokana iki Jesúsicho oinnima Lázaroribi oinni; ja mawákenbi Jesusen jiríaa iketian.

¹⁰Jaskáaxon ja *sacerdotebaon koshibaon shinankana iki, Lázaroribi reteti.

¹¹Já kopí icha judíobo jabé judíobo betan iamakin Jesúsichores ikonhanai kopí.

Jerusalénhain Jesús kaa

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹²Jatian ikana iki Jerusalénhain boabo kikinbires icha joni, ja *Pascua fiesta ikaitian, nete xabáketian ninkákana iki ja jeman Jesús nokoti joái.

¹³Jaskara ninkaxon xebon peibo xatekana iki, xateax jayábo ja bechii boi saa ibainkana iki: —¡Noa Kishpinmawe Dios! ¡Nonra mia jowé akai, mia riki ja Ibon janenko joái, ja *Israelbaon Apo! —ikibo.

¹⁴Kaai Jesús westíora burron peyakax kaa iki, ja wishá meran yoiai keskati:

¹⁵“Rakéyamakanwe Jerusalénhainoa jonibo, jainra maton apo joái; burron peyakaax”, iki ikai.

¹⁶Jaskákanainbi ja jaonmea onanibaon nato jawékibo onanyamaresa iki. Ikaxbi Jesús mawatax jiria pekáopari jatíbi ja Wishá meran yoiai keskábo senena shinanxon onankana iki jaabi jaskarabo winóti yoikin jato akábo.

¹⁷Ja Jesús betan ixon, kini mera-noabi Lazaro mawata kenaa, jiriix pikota oinhibatabaonribi, yoikana iki ja oinkanabo.

¹⁸Jaskara kopí jonibo Jesús bechii bokana iki, ja oinxon onanti ratétibo aká ninkatax.

¹⁹Ikaxbi ja *fariseobora jatonbiribibo yoyo ikana iki neskatí: —Oinkanwe nonra moa já jaweati atipanyamake, ¡Jatíxonbiorara moa chibankanai! —ikibo.

Jawetii Greciainoa jonibaon Jesús benakana

²⁰Jatian ja Jerusalénhain fiesta winoti boabo jawetii Greciainoa joniboribi jain ikana iki, ja fiestankoxon Dios rabii boabo.

²¹Jabaon Felipe nókokana iki. Ja iká iki Galilea main iká Betsaida jemamea, nokoxon yokákana iki, neskáakin: —Joní, noara Jesús oinkasai —akin.

²²Jaskáakana kaxon, Felipenbiribi Andrés yoia iki. Jainoax ja rabébi Jesús yoií kaa iki.

²³Jaskáakin yoikana, Jesusen jato neskáakin yoia iki: —Moara ike nete nokoti, ja jonin Baken jawen atipana koshi jato oinmati.

²⁴Jaskara ikenra, ikonshaman en mato yoiai, ja trigo bero main paketaxbi miinmeeyamaxa jabicho banetai, ikaxbi miinmeekainaxa, xoxoax icha bimia ikai.

²⁵Jaweratobaonki jawen nekeabi jati ayorakin noia, jara jati neteoma itiki. Ikaxbi jaweratonki jawen nekeabi jati jawemabiakin shinannai, jara jatfbitian jati neteya itiki.

²⁶Jaweratonki ea tee axonkasai, janra ea chibanti jake, jatian jaweranoki ea ikai, jainribira ja nokon yonoti inóxiki, ja ea tee axonaira nokon Papan rabinoxiki.

Jesusen jawen mawáti jato yoia

²⁷¡Ramabishokora nokon shinan iorai onisai! ¿Enki jaweraki yoiti iki?, ¿Enmein yoitiki: Papá, nato masá tene-tiainoa ea xabaawe akin? Enra ayamai. ¡Jaskáti kopíkayara ea joái iki!

²⁸Ja min atipana koshi jato oinmawe Papá —akin. Jaskataitian naikanmeax

westíora joi neskati yoyo ika iki: “Enra moa nokon koshi shinan jato oinmaa iki, itan jakiribira en jato oinmai”, iki.

²⁹Jaskaketian ninkatax, ja jain iká jonibo ikana iki: —Tirín irake —ikibo. Jatian wetsabobiribi iká iki: —Ángelninra yoyo ake —ikibo.

³⁰Jatian jato Jesussen yoia iki: —En ninkanon ikaxa nato iamake, maton ninkanon ikaxkayara ike.

³¹Rama riki nato netemea jonibaon jaton akai jawékibo jato yoixonti, jainoax ramara ja jawen keena keskáres nato netenxon jato amakasai moa jaa-resa ikí kaai.

³²Ikaxbi ja mainmea ea weninkanke-tianra, jatíbi en jato ea ikonhamanoxiki —akin jato aká iki.ⁱ

³³Neskáaxonra jato Jesussen onanmaa iki, jawekskataxki mawati kaai ixon.

³⁴Jaskáakin jato yoia jonibaon yoká-kana iki: —Ja esébo yoyo axonra non onanke ja Cristo jatíbitian jati. ¿Jatian jawekopiki min yoiai, jiwin axonra ja jonin Bake paninkanti jake? ¿Tsoakayarín ja jonin Bake? —akin.

³⁵Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ja joé keskara mato betanpari ikai, ikaxbi basima neteres, ja joé mato betanpari iketian, jakon jawékibores akí jakanwe, ja jakonma jawékinin matoaresya-manon. Ja jakonma jawéki akai jonira, yamé keska meran niai ixon, jan akai jawékibi onanyamake.

³⁶Ja joé keska mato betanbipari iketian ikonhakanwe, jaskataxa nokon jonibo mato iti iki —akin jato aká iki. Jaskáakin jato yoia pekáo, moa jatoiba-keax tson meratimain kaa iki.

Judíobaon Jesús ikonhayamakana

³⁷Ichabiresakin Jesussen ja oinxon onanti ratéti jawékibo jato bebonxon akenbira, já ikonhayamakana iki.

³⁸Jaskatira senena iki, ja *profeta Isaíasen neskáakin wishani: “Íbó, ja

min joi non jato yoiabira noa ikonhaa-yamakana iki. ¿Tsoaki jawen atipana koshi, non Ibon oinmaa iki?” iki iká.^j

³⁹Jatian ja ikonhaayamakanai yoikin-ribo, Isaíasen neskáakin wishanike:

⁴⁰“Diossenra jato benchebo banémaa iki, itan jaton shinanboribi jato chori-shakanaana iki, jaskáaxon oinyamaxon onanyamakanon ixon, jaskatax ja ikonhayamax kishpinmeeyamakanon ixon-ribo”, iki iká.^k

⁴¹Isaíasenra nato wishaa iki, Diossen atipana koshi oinna ixon, jaskáakinra jakiriakin jan jato yoia iki.

⁴²Jaskara ikenbira, icha judíobaon itan jatíribi jaton koshibaonribo Jesús ikonhakanana iki. Ikaxbi onantibiresakin yoia-makana iki, fariseoboki rakékin, *jain tsinkíti xobonkonía jato píkókanaketian.

⁴³Jabora jonibo betanres jakon ikaskin, Dios betan jakon iti shinanyamakana iki.

Jesussen joinra jonibaon akábo jato yoixonoxiki

⁴⁴Jainxon Jesussen koshinshaman neskáakin jato yoia iki: “Ja Ea ikonhaitonra, eabicho ikonhayamai, jan ea raana nokon Paparibikaya ikonhai.

⁴⁵Jatian ea oinnaitonra, jan ea raana-ribo oinnai.

⁴⁶Ea riki ja nato nete tenai joá joé, jaskatax ja ea ikonhaibo yamé meran ikantima kopí.

⁴⁷Ikaxbi ja nokon joibo ninkataxonbi jan yoiai keskábo ayamaira, jato jakonmaaxon masá tenemayamai, eara jato jaskai joáma iki. Eara joá iki jato kishpinmati kopí.

⁴⁸Ja ea omiskin nokon joibaon yoiai keskábo akáshamaira, jan masá tene-matibiribi moa jake. Ja en mato yoia nokon joibaonbira, ja maton akábo mato yoixonoxiki, moa nete senenketian.

⁴⁹Enbi shinannaxa ea yoyo iamai. Jan ea raana nokon Papanra ea yoia iki, ja en yoiti itan en axeati.

ⁱ 12.32 Ja riki: korosen axon Jesús retékanti yoií iká. ^j 12.38 Is. 53.1 ^k 12.40 Is. 6.10

⁵⁰ Jainxon en onanke, ja nokon Papán senenhati yoiaibo senenhax jatfbitian jati neteya ikanti. Jaskara iken ja en yoiaibora en yoiai, nokon Papan ea yoia keskáboresibi”, akin jato aká iki.

**Jaonmea onannaibo
Jesussen tachota**

13¹ Jatian iká iki, moa *Pascua fiesta iti ochómashoko. Jatian Jesussen moa onanna iki, nato netemeax moa jawen Papa betan ikí kati nete nokotai. Jaskara ikenra, jawen jonibo jatfbitian kikinakin noia ixonbi, jato noiboresa iki, nato netemeax kati nete senenai kaman.

² Jainxon moa jawékiái ikanaitian, *Satanássen, Simonman bake Judas Iscariote moa shinanmaa iká iki, jakonhai keská ixonbi ja Jesús jakonmaati.

³ Jainxon Jesussen onanribia iki, Diossibakeax jóá ikax moa jakiribi jain kaai. Jainoax jawen Papan jatíbi koshi shinan menia.

⁴ Jaskara kopí moa mesan yakataxbi Jesús wenita iki, wenixon jan perakoota chopá jopétaanan toalla biax, jan chinexeeta iki.

⁵ Jainxon bandejanin onpax axon, jaonmea onannaibo jato tachopakea iki, jaskáaxon ja toalla chinexeetaton jato tasopakea iki.

⁶ Jatian ja Simón Pedron, tae chokaxonkasaitian, yoia iki neskáakin: —Ibó ¿Minki ea nokon tae chokaxonai? —akin.

⁷ Jatian Jesussen yoia iki: —Ja en mia jaskáaira, rama min onanyamake. Ikaxbi iikinra min onannoxiki —akin.

⁸ Jaskáa Pedron yoiribia iki: —¡Jawetianbira en mia nokon tae



Jaonmea onannaibo Jesussen tachota.

chokamayamai! —akin. Jaskáabi Jesussen yoia iki: —Ea tae chokamayama, mia ea chibanai iti atipanyama —akin.

⁹Jaskáa Simón Pedron yoia iki: —¿Jaskara iketian, nokon taebobichores ayamakin, nokon mapoyabi nokon mekenboribikaya, ea chokaxonwe Ibó! —akin.

¹⁰Ikaxbi Jesussen yoiribia iki: —Ja ramabi nashiara, jawen taebobichores chokati atipanyama moa kerásma ikax. Matobora moa kerásma ixon, jati-kaxbishaman ikaxmabi —akin.

¹¹Jan jakonhai keská iikinbi jakonmaati moa onanxon yoikinra jato jaskáa iki: “Jatikaxbimariki mato kerasma”, akin.

¹²Jaskáakin jaton tae chokaxonkin senenhataan, jan perakootai chopa saweribia iki. Sawetaanan jakiribi mesan yakáxon jato neskáakin yoia iki: —¿Matonki onanna, en mato jaskáa?

¹³Matonra ea akai Maestró akin, jainxon, matonra ea Ibó aríbai. Ikon iketianra maton ea jaskáai ea jákon iketian.

¹⁴Ja maton Ibo itan Maestro ixonra, maton taebon en mato chokaxonke, jaskáribiira mato wetsabo betan tae chokaananti jake.

¹⁵Enra mato jaskáaxon ati onanmake, jaskáaribiakin maton akanon ixon.

¹⁶Ikonshamanra en mato yoiai, yonoti jonira, jawen ibo xewina kikinma iki. Jainox ja joi boí kaai jonira, jan raanai joni xewinaribi iki.

¹⁷Nato jawékibo onanxon jan yoiai keskábo akí jaketianra, mato Diossen raroshaman imati iki.

¹⁸Mato jatíbi yoikinra, en mato ayamai. Enra onanke, tsoaborin ja en katotabo ixon, ikaxbi ja Wishá meran yoiaibokaya senenti jake: ‘Ja ebe piabira eki jakonmaake’, iki iká.

¹⁹Natora en mato yoiai jaskarabo winotamatianbi, jatian jaskarabo winóketian maton onanti kopí, ea riki ixon.

²⁰Ikonshamanra en mato yoiai: Jaweratonki ja en raana bai, janra eabi bai, jatian jaweratonki ea bai, janra ea jan raanaribi bai —akin jato aká iki.

Jakonhai keská iikinbi Judassen jakonmaati, Jesussen yoia

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹Neskáakinbo jato yoiax, ikonbiresi Jesús onisa iki. Jaskáxon, jato onantiakin yoia iki: —Ikonshamanra en mato yoiai, ja mato betan iká westíoratonra, jakonhai keská iikinbi ea jakonmaati jake —akin.

²²Jato jaskáaketian, jaonmea onan-naibo beísanankana iki, tsoa yoimein jaskatai ixon onanyamaaxbi.

²³Jatian wetsa ja Jesussen akonbi-reskin noia, ja pataxon pii yakata iká iki.

²⁴Jainxon Simón Pedron oinnatonres yoia iki, tsoa yoimeinki ixon yokáti.

²⁵Jaskáa, jan Jesús pataxbainxon yokata iki: —¿Ibó, tsoarin já? —akin.

²⁶Jatian Jesussen yoia iki: —Tsoaki ja pan pakex pokotaanan en meniai, ja riki já —akin. Jaskataan jenen pan pakex tsaimaa iki jainxon Judas Iscariote menia iki ja Simonman bake.

²⁷Ja pan menia bixon, Judassen piatianbi, *Satanás jawen shinan meran jikia iki, jainxon Jesussen Judas neskáakin yoia iki: —Ja min ati shinanna ishtontani amentanwe —akin.

²⁸Ikaxbi ja mesan pii yakatabaon westíoraxonbi onanyamakana iki, jaweatimein jaskáakin yoiai ixon.

²⁹Jatian jatíribibaon shinankana iki, Judas ja koríki koirannai iketian, fies-tatian atibo maroti yoikinra, Jesussen abirake ixon, iamax jawékiomashokobo jawéki meniti yoikinra, abirake ixonribi.

³⁰Jatian jaskáakin pan menia pikin senenhataan Judas pikókaini kaa iki. Jatian iká iki moa yamé.

Bená senenhati joi

³¹Moa Judas pikókainketian, Jesussen jato yoia iki: —Ramara ja jonin Baken

atipana koshi jishtiai maton oinnai, itan ja Diossen atipana koshiribi jameranoax jishtiai maton oinnai.

³² Jatian ja jonin Baken jawen ani, itan jawen atipana koshi jato oinmaitianra, Diossenribi jawen ani itan atipana koshiribi jato oinmai kaai, itan basimara jato oinmati iki.

³³ Nokon bakebó, eara moa mato betan basishaman iamai, matonra ea benanoxiki. Ikaxbi ja judfo koshibo en jato yoibata keskáribiakina, rama en mato yoiai, ea jain kaainkora mato kati atipanyamanoxiki.

³⁴ Ja senenhati bená joira en mato meniai: Ja en mato noia keskataribi, wetsabo betan noianankanwe.

³⁵ Mato jaskati wetsabo betan noianani jaketianra, jatíbi jonibaon mato onankanti iki, matobo ikonkon eonmea onannaibo —akin jato aká iki.

Pedro paranati Jesussen jato yoia

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Jatian Simón Pedron Jesús yokata iki: —¿Jaweranoki mia kaai Ibó? —akin. Jatian Jesussen yoia iki: —Jain ea kaainkora rama min ea chibanti atipanyamae, chiníparira min ea chibanoxiki —akin.

³⁷ Jaskáaketian Pedron yokáribia iki: —¿Jaweatiki en mia rama chibanti atipanyamae, Ibó? ¿Mia kopi mawátira ea jawemabi iki! —akin.

³⁸ Jaskáaketian Jesussen yoia iki: —¿Ikonrin mia ea kopi mawáti jawemabi? Ikonshamanra en mia yoiai: Atapabene keotamatianbira, ea onanama keskati mia kimishai parananoxiki —akin.

Jesús iki jan Papaiba kati bai

14¹ Jainxon jato yoiboresa iki: “Onísyamakanwe, Dioski itan ekiribikaya koshikanwe.

² Ja nokon Papa iká xobonra jain jatibo jayonreske, jaskarama iketianra jain mato iti benxoaxonira ea kaai akin en mato yoiamakeana iki.

³ Jain kaxon, mato jatibo benxoaxon-yonaxa, ea joribai kaai, en mato boti kopi, jaskatax jain ea ikainribi mato ikí kati kopí.

⁴ Jaskara ixonra, maton moa onanke ja ea jain kaainko mato jan kati bai”, akin jato aká iki.

⁵ Jaskáakin jato yoiketian, Tomassen yoia iki: —¿Ibó, nonra onanyamae jain mia kaai? ¿Jawekeskaxonki ja bai non onantiki? —akin.

⁶ Jatian Jesussen yoia iki: —Ea riki ja jaskatax nokóti bai, ja ikon, itan ja jati. Ea kopíresa jonibo nokon Papaiba nokóti atipanke.

⁷ Ea onanxonra, ja nokon Paparibi maton onanoxiki, itan ramabira moa maton onanke, mato betanbi jaa iketian —akin.

⁸ Jaskáaketian Felipen yoia iki: —Ja min Papa noa oinmawe Ibó, já onanaxa moa noa jakon itiki —akin.

⁹ Jatian Jesussen yoia iki: —Felipe, moa basi riki ea mato betan ¿Jatian min ea onanyamaparia? Ja ea oinnatonra nokon Paparibi oinke; ¿Jatian jaweatiki ja nokon papa oinmati min ea yokatai?

¹⁰ ¿Minki ikonhayamai ea nokon Papa meran, jatian nokon Papa emeran? Ja en yoiai jawékibora nokon shinanmanbi en yoiamai. Ja nokon Papa emeran jaatoninra, jawen teeboribi emeranson akai.

¹¹ Ea ikonhakanwe ea iki nokon Papa meran, itan nokon papa iki emeran, jaskáyamakin ja en tee akaibotanibireskaya ikonhakanwe.

¹² Ikonshamanra en mato yoiai, jaweratoki ea ikonhaax eki koshiai, janra ja en akai keská teeboribi atiki, jainxon, ani wetsa teeboribi ati iki, Ea nokon Papa ikainko kaai kopí.

¹³ Jatíbi nokon janenko maton yokáketianra, en mato axonoxiki, ja Papan jawen koshi shinan jawen Bake meranson mato oinmati kopí.

¹⁴ Wetsa jawékibires nokon janenko ea maton yokáketianra, en ati iki.

**Diossen Shinan raanxonti
Jesussen jato yoia**

¹⁵ Ea akonkin noixonra, ja en ati yoiabo maton ea axonti iki.

¹⁶ Jatianra en nokon Papa yokáti iki, jatíbitian mato betan iti, wetsa jan mato ikinti raanxonon ixon.

¹⁷ Ja iki ja Diossen ikon Shinan, jara nato netemea jakonma akaibaon biti atipanyamake, oinyamakanai kopí itan onanyamaxon; Ikaxbi matonra onanke mato betan iketian, itan mato meranribi ikí kaaítian.

¹⁸ Enra mato kachianbainyamai, mato betan ikíra ea jakiribi joribai kaai.

¹⁹ Jawetii nete pekáora, ja nato netemea jonibaon moa ea oinyamakanai. Ikaxbi matonra ea oinnoxiki itan matora janoxiki earibi jaa kopí.

²⁰ Ja netenra maton onannoxiki ea nokon Papa meran, jatian matobiribi emeran, jatian eabiribi mato meran.

²¹ Ja nokon joi ninkaxon en yoia keská akaira, onanti iki ea akonkin noia. Jan ea jaskáakin noiara nokon Papan noishokoti iki, jatianra enribi noiax moa ea jaki onantiti iki —akin Jesussen jato aká iki.

²² Jatian Judassen (ja Iscariotema) yokata iki: —Ibó ¿Jawekopíki ja wetsabo onanmayamakinbi noabichores min onanmai? —akin.

²³ Jaskáa Jesussen yoia iki: —Ja ea noiara en yoiai keskábo ninkatax jaskati jake. Jatian jara nokon Papan noiti iki, itan nokon Papa betanbi ea joti iki, jabetan jaai.

²⁴ Jan ea noiamaatonra, en yoia keskábo ayamai. Ja maton ninkatai joibora nokon joima iki, jan ea raana nokon Papanakaya riki.

²⁵ Jatíbi neskarabora en mato yoiai, mato betanbipari ixon.

²⁶ Ikaxbi jan mato ikinti ja Diossen Shinan, ja Papan nokon janenko mato raanxonaitonra jatíbi jawékibo jainxon jatíbi ja en mato yoiaboribi, mato jakiribi shinanmanoxiki.

²⁷ Ja xabá shinanra en mato jenenonai, ja nokon xabá shinanra en mato meniai, ikaxbi mato en jaskámaaira nato netemea jonibaon mato shinan jakonshaman imaxonai keskáma iki, onisyamakanwe itan rakéyamakanwe.

²⁸ Matonra en yoiai moa ninkata iki ea kaai, jainoax mato betan ikí jakiribi ea joribai. Jaskara iken, akonkin ea noia ikaxa, mato raroreskeanke ja nokon Papaiba ea kaai onanax, ja ea xewina iketian.

²⁹ Enra mato moamabi nato yoiai, moa jaskarabo winóketian maton ikonhaktanti kopí.

³⁰ Eara mato betan basi yoyo iamai, jan nato nete iboara moa joái, earesti koshiomanixbi.

³¹ Jaskarara iti jake, akonkin nokon Papa en noia, itan jan ati yoiabores en akai, nato netemea jonibaon onankanti kopí, jaskara iketian weníkanwe noa nenoax bokannon —akin jato aká iki.

Jesús uva jiwiki yoinmeeta

15 ¹ Jainxon Jesussen jato yoiboresa iki: “Eariki ja ikonkon uva jiwi, jatian nokon Papa riki jan oroi.

² Jatian westíora nokon mebi bimiamaitianra ponxteai, ikaxbi bimiaitianra wetsa ponyanbo xatexon, xabáakai icha biminon ixon.

³ Matobora, moa xabakaatabo iki, ja en joi yoia ninkaxon ikonhabo ikax.

⁴ Ea mato betan ikai keskatiiribi matoribi ebetan ikí jeneyamakanwe, westíora uva ponyanra jabicho ikax bimiti atipanyamake, jawen jiwima ikax, jaskaribiakinra matonribi jawebi ati atipanyamake, ebetanma ixon.

⁵ Eariki ja uva jiwi, jatian mato riki ja ponyanbo. Jaweratoki ebetanbi iki itan earibi jabetanbi iki, janra jakoni bimiai keskáakin, icha jakon teebo ati iki. Ikaxbi ebetanma ixonra, tsonbi jawe atipanyamake.

⁶ Jaweratoki ebetan westíora shinanbicho jatíbitian iamai, jara ja ponyanbo

tsinkixon jeman tsamana, choshiketian chiikan menoa keská itiki.

⁷Ebetanbi jaxon, nokon join yoiái keskábo akin jeneyamakinra, maton keenkin yokatabo mato Diossen meniti iki.

⁸Neskarainxonra kikin jakon itan ani riki ja nokon Papa ixon onankanti iki, jawen keena keskábo akí mato jaketian, jaskataxa, mato onanti iti iki, ikonkon eonmea onannaibo.

⁹Ja nokon Papan ea noia keskári-biakinra, enribi mato noike, ja nokon noimisti shinanman jaai jeneyama-kanwe.

¹⁰Jaskáakin ja en yoiái keskatibo jaxonra, maton ea noikin jenetima iki, jaskáribiakinra enribi ja nokon papan yoiái keskábo akin ja noikin jeneyamai.

¹¹Jaskakinra en mato yoiái ebetan mato raronon ixon, itan ikoni mato raroti kopí.

¹²Ja ninkaxon maton senenhati en yoiái nokon esé riki neskara: Ja en mato noia keskatiribi, wetsabo betan noiananti.

¹³Ja ani noimisti shinan westíora jonin jato oinmati riki, jabé raenanaibo kopí mawáxon.

¹⁴Matobo riki nokon kikin ebé raenanaibo, ja en yoiái keskábo akai ikax.

¹⁵Enra nokon yonotibo akin moa mato ayamai. Ja yonokanaitonra jawen patrónman akaibo onanyamake. Ebé raenanaibo akinra en mato akai, jatíbi nokon Papan ea yoiabo mato onanmaa ixon.

¹⁶Matonra ea katotama iki, Enkayara mato katota iki, jaskáaxonra en mato yoiái iki, jakoni bimiai keskáakin icha jakon teeboribi maton akanon ixon, itan ja bimi jatíbitian keyóyamai janon ixon. Jatianra jatíbi maton yokataibo, nokon janenko mato Papan meniti iki.

¹⁷Nato riki ja en mato ati yoiái: Wetsabo betan noianankanwe.

Jesús jawen joniboyabiakin omiskanai

¹⁸Ja jakonma jonibaon mato omiskana, onankanwe, eaparira jaskáakin omiskana iki.

¹⁹Jabo keskaribi mato iketianra, wetsabo akai keskáakinribi mato noikeankanke. Ikaxbi jato xaranmeabira en mato katota iki, jaskara kopíra mato ja jonibaon omiskanai, mato jabo keskáma iketian.

²⁰Shinankanwe ja en mato yoipa-choaibo: ‘Yonokaatai jonira, jan yonoai joni xewinama iki’. Ea jakonmaakin masá tenemakana ixonra, matoribi jaskáakanti iki; en joi yoiaitian ninkaxon ikonhakana ixonra, maton yoiái joiribi ninkaxon ikonhakanti iki.

²¹Matora jaskáboanoxikanai ea kopí, itan jan ea raanaribi onanyamaxon.

²²Jabora jawe ocha akanama keskábo ikeankanke, en joxon jato jawe joibi yoiama ikax. Ikaxbi ramara jabo moa jaki paranati yamake, jaton ocha aká kopí.

²³Jaskáakin ea omisaibaonra nokon Paparibi omiskanai.

²⁴Jawe ocha akanama keskábora ikeankanke, en jato bebonxonbo ichabiresakin wetsabaon ayamai keskáakin jawebi ayamaa iketian. Ikaxbi nato jawékibora moa oinkanke, jaskarabo oinxonbira ea omiskanai, itan nokon Paparibi omiskanai.

²⁵Ikaxbi neskarabora winotai, jaton esé meran wishakaata joi senenti kopí: ‘En jawekeskabo akenmabira, ea omiskanai’, iki iká.¹

²⁶Ikaxbi jan mato ikinti ja ikon Shinan mato akinnon ixon, nokon papaibaxon en raana joxonra, ekiriakin jakonhakin mato onanmanoxiki.

²⁷Itan matonribira ekiriakin jakonhakin jato onanmanoxiki, ja peokoonontianbi, mato ebetanbi ikanabo ixon.

¹15.25 Sal. 35.19; 69.4

16¹Neskara jawékibora en mato yoia iki, eki koshii mato jenékanaketian.

²Ja *jain tsinkíti xobonkoniabora mato pikonoxikanai, jainoax netera nokónoxiki, wetsanbires mato reteax, Dios keenai keskára non ake, ikibo ikanti.

³Matora jaskaboanoxikanai, noa onanyamakana ixon, nokon Papa itan earibi onanyamaxon.

⁴Enra mato neskarabo yoiai, ja nete nokóketian maton shinanti kopí, en mato moa yoiabo.

Diossen Shinanman akai

Mato betanbipari ixonra moabi en mato neskáakinbo yoiamaparia iki.

⁵Ikaxbi ramara ea moa kaai, jan ea raana betan ikí, jatian mato westíoranbira jaweranoki ea kaai ixon, ea yokáyamai.

⁶Jaskáakin ea yokáyamaibira, mato kikinbiresi oníske, en mato neskara jawékibo yoia.

⁷Ikaxbira en mato ikonshaman yoiai, ea kaakayara matona jakon iki. Ea kayamaabira, jan mato ikinti jotima iki. Ikaxbi moa kaxonra, en mato raanxoni kaai, mato meran inon ixon.

⁸Ja joxonra, nato netemea jonibo jish-tiakin jato onanmanoxiki, tsoarin ja ochaya, itan tsoarin ja jawe jakonmabi akáma, jainxon tsoarin ja Diossen moa jakonma masá tenematires,

⁹itan tsoarin ja ochaya, ja ea ikonhayamai,

¹⁰tsoarin ja jawe jakonmabi akáma. Eara nokon Papaiba kaai, jatianra ea maton moa oinyamanoxiki,

¹¹tsoarin ja Diossen masá tenematires. Nato nete jan koirannai, ja iki moa masá tenetiainko.

¹²Icha joibora jake en mato yoitibo. Jabo en mato rama yoiabira, maton onantima iki.

¹³Ja ikon Shinan joxonra, mato onanmanoxiki ja maton onanti ikon joi.

Janbi shinantaanra mato jan yoiamanoxiki. Janbi Diossibakea ninkatabokayara, mato onanmanoxiki. Jainxon mato onanmaribanoxiki, ja ramakaya iti jawékibo.

¹⁴Janra nokon ani shinan itan nokon jakon shinan jato oinmanoxiki, eibakea bixonra mato onanmanoxiki.

¹⁵Jatíbi nokon Papa jayata jawékira, nokonaribi iki. Jaskara kopíra, en yoia iki, ja Diossen Shinanmanra eibakea joiboribi bixon mato onanmanoxiki akin.

¹⁶Basimara ea maton moa oinyamanoxiki, ikaxbi basimaribira maton ea jakiribi oinnoxiki”, akin jato aká iki.

Onís iitibi raroti

¹⁷Jato jaskáa, jatíribi jaonmea onannaibo neskati yokakanankana iki: —¿Jawekekara yoikaskinmein noa neskáakin yoiai?, Noa yoiai basimara non oinyamanoxiki jainxon iikinra, non oinribanoxiki akin. Jainxon yoiribiai jawen Papaiba kaai.

¹⁸¿Jawekeska yoiimeinki ja basimara itiki iki ikai? Nonra onanyamake ja yoyo ikai —ikibo ikana iki.

¹⁹Jatian jaonmea onannaibaon yokáaskanai onanxonra, Jesussen jato neskáakin yoia iki: —Enra mato yoia iki, basima nete pekaora ea maton moa oinwetsayamai. Jainxonra basima nete pekao jakiribi maton ea oinribanoxiki, akin. ¿Ja onankasiki mato yokakanankanai?

²⁰Ikonshamanra en mato yoiai, masá shinanira mato wininoxikanai, jatianra ja ikonhayamai jonibobiribi raronoxikanai. Ikaxbi jaskati onisaxbira ja maton masá shinanna jawékibo raroti inóxiki.

²¹Westíora ainbaonra, jawen baktenti nete nokoketian, masábires teneai. Ikaxbi moa ja bake pikota pekáora, ja baken chexabo moa shinanbenotai, westíora bake nato neten pikoax raroi.

²²Jaskaribiakinra rama matonribi masá shinannai. Ikaxbira jakiribi mato

oinni ea joribai kaai. Jatianra maton shinan meran mato raroshaman inóxiki, tsonbi mato bichintima raro shinan.

²³ Ja netenra, moa jawebi maton ea yokáyamanoxiki. Ikonshamanra en mato yoiai, ja nokon Papanra jatíbi ja nokon janenko maton yokatabo mato meninoxiki.

²⁴ Jaskara ikenbira, ramakamanbi nokon janenko jawebi maton yokatama iki, yokákanwe jatianra maton biti iki. Jaskatax mato ikonbiresi raroti kopí.

Jesús iki nato netemea jakonma jawékibo janharesa

²⁵ Jatíbi neskarabora wetsa jawékikibo yoinbainhanan en mato yoia iki. Ikaxbi nokóranoxiki nete, moa wetsa jawékikibo yoinxon en mato onanmatima. Jatianra onantishamanhakin, nokon Papakiriakin en mato yoinoxiki.

²⁶ Ja netenra nokon janenko maton yokánoxiki. Jaskara ikenra ja maton yokatabo mato meninon ixon, nokon Papa en mato yoixonoxiki, akin en mato ayamai,

²⁷ ja nokon Papanbi mato noia iken. Matora noike maton ea noia kopí, jainxon ja Diossen ea raanaribi maton ikonhaa iketian.

²⁸ Ja nokon Papaibakeaxa nato neten ea joá iki. Jaskara ikaxa, rama ea karibai, ja nokon Papaiba —akin jato aká iki.

²⁹ Jato jaskáaketian jaonmea onanibaon Jesús yoikana iki: —Ramara wetsa jawékikibo yoinbainyama, mia onantishamani yoyo ike.

³⁰ Jaskara ikenra, min jatíbi jawéki onanna rama non onanke. Itan tsonbiribi mia yokáti senenma. Jaskara kopíra, non mia ikonhai, mia Diossenbi raana joá —akin.

³¹ Jatian Jesussen jato yoia iki: —¿Jaskara ikenki ramapari maton ikonhai?

³² Jaskara ikenbira moa nete nokotai, itan rama riki ja nete. Rakékinra

matonbiribibo janbiskin maton ea potabainnoxiki, ikaxbira eabichoma iki, ja nokon Papa ebetan iketian.

³³ Jatíbi neskarabora en mato yoiai, ebetan ikax xabáshaman shinanya mato inon ixon. Nato netemeaxa meskó jawékininbo mato onitsapiti jake, ikaxbi koshiakin shinankanwe. Ja nato netemea jakonma jawékibora moa enharesa iki —akin Jesussen jato aká iki.

Jaonmea onanaiboki Jesussen orana

17 ¹ Jaskáakinbo jato yoia pekáo, Jesús bochiki oinnax neskati yoyo ika iki: “Papá, moara ike nete nokoti, ja min Baken ani atipana koshi jato onanmawe, janribi min ani atipana koshi jato oinmashokonon.

² Jatíbi jonibaon koshira min Bake min imaa iki, jaskatax ja nokona iti min ea menia jonibo jatíbitian jati neteya ikanti kopí.

³ Jatian ja jatíbitian jati nete riki, miabichores ikon Dios onankanti, itan ja min raana Jesucristoribi onankanti.

⁴ Enra ja min ani atipana koshi jato onanmaa iki, jainxon ja min raanxon ati yoiaboribi en senenhake.

⁵ Papá, eara ja min nete joniamatianbi miibetanbi westíora atipana koshia-bicho iká iki, rama mia miibaxonbi ja ani atipana koshi jakiribi ea meniribiwe.

⁶ Ja nato netemea min ea meninoxon katóxonabora en onanmaa iki, tsoarin mia ixon. Jabora minabo iká iki, minabo ikenra, min ea jabo menia iki. Jabaonra min joi ninkataan, min yoia keskábo akana iki.

⁷ Jaskara ixonra rama onankanke, ja min ea meniabo miibakeax joái.

⁸ Min yoia joibo en jato yoiara, jabaon ninkáxon ikonhakana iki. Jaskáaxonra onankana iki, ea miibakeax joái. Jainxon miinbi ea raana joáribi ikonhakana iki.

⁹ Jabo kopíra en mia yokatai, nato netemea ja mia ikonhaax miki

koshikashamaibo kopíra en mia yokáyamai. Ja min ea meniabo kopírkayara, en mia yokatai minabo iketian.

¹⁰ Jatíbi ja nokonabora minaribi iki, jatian jatíbi ja minabora nokonaboribi iki. Jaskara ikenra ja nokon ani koshiribi jato meran onantibires ikai.

¹¹ Eara moa nato neten iamai. Ikaxbi jabobichoresa, nato netenbi banékanai, ea miibetan ikí kaai kaman. Papa ochaoma, ja min atipana koshin janenko jato koiranwe ja min ea menia janenko, jaskatax noa ikai keskatiribi ja shinanyabicho ikanon.

¹² Jato betan nato neten ixonra, en jato koiranxon koshikiina iki, min atipana koshin, itan min ea menia janenko, jatianra tsoabi manóyamaa iki, ja moa manota ikabichoresa jaskata iki, ja wishá meran yoiai senenti kopí.

¹³ Ikaxbi ramara ea moa miiba kaai. Ea kaamatianbira jato betanbipari nato neten ixon, neskara jawékibo en jato yoiai, ea raroshamanai keskatiribi, jaboribi rarokanon ixon.

¹⁴ Enra min joi en jato onanmaa iki. Jaskáakin en jato onanmaara, jabaon ikonhakana iki. Jaskáakin onanxon, jato yoikanabira, ja jakonma shinanya jonibaon ninkáxonyamakin jato omiskanai. Ja jabaon akai keskáakin shinanyamakanai kopí, earibi nato netemeama iketian.

¹⁵ Nato mainmea jato bonon ixonra en mia yokáyamai. Ja jakonmainoa min jato koiranon ixonra en mia yokatai.

¹⁶ Jabo nato netemea ikaxbira, ja nato netemea jakonma shinanya jonibo keskati jakonma akí, jayamakanke earibi nato netemeama iketian.

¹⁷ Ja min ikon joi meranxon jakonmainoa jato tsekawe, min joira ikon iki.

¹⁸ Ja min ea nato neten raana keskáribiakina, enbiribi jabo raanai; ja min joiribi jato onanmatankanon ixon.

¹⁹ Jato kopí riki enbixbi ea ochaoma, jaskatax jaboribi ja min ikon join imaa ochaomabo ikanon ikax.

²⁰ Natobo kopírbichora en mia yokáyamai. Ekiriakin jabaon jato joi yoira, wetsabaonribi ea ikonhanoxikanai, jaabo kopíribira en mia yokatai.

²¹ Jatíbi jabo ebetanbi ikanon ixonra en mia yokatai, mia emerán itan ea mii meran ikai keskati jaboribi nomeran ikanon, jaskáaxon nato netemea jakonma akai jonibaon ikonhakanti kopí min ea raana joá.

²² Ja min ea menia ani atipana koshiribira en jato menia iki, noa ikai keskatiribi westíorabicho ikanon ixon.

²³ Jabo emerán itan mia emerán, jaskatax ponté westíorabicho ikanti kopí. Jaskakanaitian oinxon, nato netemea jonibaon onanboreskanti kopí, min raana ea joá, itan min ea noia keskáribiakín min jato noia.

²⁴ Papá, ja min ea meniabo jain ea ikí káinkoribi ebetan ikantinira, ea keenai. Jaskáaxon jabaonribi oinkanti kopí min ea menia koshi shinan, minra ea noia iki, nato nete joniamatianbi.

²⁵ Papa ochaomá, ja ea ikonhayamai jonibaonra mia onanyamakanke, ikaxbi enra mia onanke, ja nato nokon jonibaonribira onankanke, minbi raana ea joá.

²⁶ Enra jato onanmaa iki, tsoarin mia itan jawekeskarin mia ixon. Jatianra en jato onanmaboresai ja min ea noia shinanribi jato meran inon ixon, itan earibi jato meranbi iti kopí”, akin Jesussen orana iki.

Jesús yatankana

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

18¹ Jaskatibo yoyo iki senenyona pekáo, jatíbi jaonmea onanaiboyabi Jesús, ja Cedrón janeya tae baitai shitabaini keiba bokana iki. Kaax nokókana iki, jain iká iki westíora wai chike, jain Jesús jaonmea onannaiboya jikia iki.

² Jainpacho Jesussen jaonmea onanaiboyabi tsinkíkinai iketian, Judas jato yatanmaitonin moa onanna iká iki.

³ Jain ikanaibi Judas nokota iki westíora tsama sontároboya itan jawetii

policiaño, ja Dios rabiti xobo koiranai-boya; ja *sacerdotebo betan *fariseo-baon raana, jabaon kakín bokana iká iki, lamparinbo itan tirí joétai jawékibo.

⁴Ikaxbi Jesussen moa jatíbi jaskara ikaibo onanna ixon, bechixon jato yokata iki: —¿Matonki tsoa benai? —akin.

⁵Jatian jabaon yoikana iki: —Ja Nazarethainoa Jesús benai riki noa —akin. Jatian jato yoia iki: —Ea riki —akin. Jatian jan jato yatanmai Judas jain jato betan iká iki.

⁶Jatian jato Jesussen “Ea riki”, akin aká, chitfbainax maiki pakékana iki.

⁷Jainxon jato yokáribia iki: —¿Matonki tsoa benai? —akin. Jatian yoikana iki: —Ja Nazarethainoa Jesús benai riki noa —akin.

⁸Jaskáakana, Jesussen jato yoiribia iki: —Enra moa mato yoike ea riki akin. Ja ea benai beabo ixon, natobo jenekanwe ibátankanon boí —akin.

⁹Jatora jaskáa iki, ja Jesussenbi yoia senennon ixon: “Ja nokon joni iti min imaabora, westíorabi eki koshii jenéyá-makanke Papá”, iki iká.

¹⁰Jatian Simón Pedron, jawen espada tsekataanan, Malco janeya joni jawen mekayaokea pabíki xatenaana iki, ja iká iki *sacerdotebaon koshin yonoti.

¹¹Jaskáaketian Jesussen Pedro yoia iki: —Ja min espada jakiribi jawen xaká meran niawe. Ja atikomabires jawéki nokon Papan ea shinaxona ikenra, en tenexon biresti jake —akin.

Sacerdotebaon koshi

Anássiba Jesús bokana

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹²Jainxon ja romano sontárobaon, jaton joni koshiaxon, itan ja judíobaon policiaño moa Jesús yatankana iki yatanxon nexakana iki.

¹³Jaskáaxon Anássibapari bokana iki. Ja Anás iká iki Caifásen rayos. Ja



Pedron Malco paxtea.

Caifás iká iki, *sacerdotebaon koshi, ja baritian imakana.

¹⁴ Ja Caifásribira iká iki, ja judío koshibo neskáakin jato yoiibata, jatónara jakon itiki jato kopi westíora joni-bicho mawata ixon.

Jesús onanaxbi Pedro paranaa

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68;

Lc. 22.55-57)

¹⁵ Simón Pedro betan wetsa Jesusen joniribi, ja Jesús bokanai chibani kabékona iki. Jatian ja *sacerdotebaon koshin, ja wetsa Jesusen joni moabi onanna iká iki. Jaskara kopí, xobo chicho ja joni jikia iki.

¹⁶ Ikaxbi Pedrobiribi jikiamai, jeman xepótiainbi baneta iki. Jaskara iketian ja wetsa *sacerdotebaon koshi onanna ikax, moa jikiaxbi pikoribia iki, jainxon ja xepóti koirannai ainbo yoia iki, jaskáakin yoia, jen ixon, Pedro jikimaa iki.

¹⁷ Jaskakenbi ja xepóti koirannai ainbaon Pedro neskáakin yokata iki: —¿Miaribimarin ja Jesusenmea onanai joni? —akin. Jaskáa Pedron yoia iki: —Eara jama iki —akin.

¹⁸ Jatian matsiribi iketian, ja yonokanaibo betan ja Dios rabiti xobo koirannai policiabo chii keteaax yooti charókana iká iki. Jatian Pedroribi jain jato betan iká iki, yooti chankata.

Caifásiba Jesús bokana

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64;

Lc. 22.66-71)

¹⁹ Jainxon, ja *sacerdotebaon koshin Jesús yokákin peoa iki, ja jaonmea onanaibokiriakin itan jan jato onanmaibokiriakin.

²⁰ Jaskáa Jesusen yoia iki: —Jatíbi jonibo bebonmeaxa ea yoyo ipachoi, jatfbitianra jain tsinkíti xobonkoxonbo, jainoax ja Dios rabiti xobonkoxonbo ja jain judíobo tsinkitainkoxonbo en jato onanmaa iki; jaskara ikaxa westíoraibi ea joneshoko yoyo ikama iki.

²¹ ¿Jatian jaweatiki min ea yokatai? Ja nokon joi en yoiaitian ninkatabokaya jato yokáwe, abákanon jabaon yoikin, ja ea yoyo ikabo, jabaonra onankanke en jato yoiabo —akin aká iki.

²² Jatian Jesusen jato jaskáaketian, Dios rabiti xobo koirannai westíora polician Jesús tantash aka iki, jaskáaxon yoia iki: —¿Jaweatiki min jaskáakin ja *sacerdotebaon koshi kewinai? —akin.

²³ Jaskáa Jesusen yoia iki: —Ea jakonmai yoyo iketian ea yoiwe, jawe jakonmaki en yoia ixon, jatian ja en yoiabo ikon iketianki ¿Jaweati min ea tantash aka? —akin.

²⁴ Jainxon Anássen, nexamaxon jato bomaa iki, ja sacerdotebaon koshi Caifásiba.

Jesús onanaxbi jakiribi

Pedro paranaa

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Jatian Simón Pedro yotipari jain chii kexa nia iká iki. Jainoa yokáribikana iki: —¿Miaribimarin ja Jesusenmea onanai? —akin. Jatian Pedro paranai neskata iki: —Eara jaama iki —iki.

²⁶ Jainxon ja *sacerdotebaon koshin yonotinin yokáribia iki, ja Pedron paxtewana jonin rarebaon: —¿Miamaki ja wai ikain Jesús betan en oinyamawana? —akin.

²⁷ Jaskáa jakiribi Pedron paranaa iki, jaskatatianbi atapabene keota iki.

Pilaton Jesús yokata

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Jatianra ja Caifásen xobonkonía, yamékirishoko ja romanobaon apo jain iká xobonko, Jesús boribakana iki, jatianra judíobo ja xobonko weiyamakana iki, ja jaton esekan yoiái keskati jakonma banénaketian, jatianra ja *Pascua yamé moa jawékiatikoma ikanti ikana iki.

²⁹ Jaskara kopí, Pilato jawen xobo meranoax pikota iki, pikóxon jato neskáakin yokata iki: —¿Jawekeska jakonma aká kopíki nato joni maton jaskai? —akin.

³⁰ Jatian jabaon yoia iki: —Retemisma iketianra, nato joni non mia bexon meniamakeanke —akin.

³¹ Jaskáakana, Pilaton jato yoia iki: —Matonbikaya boxon, jawen aká jawékibo yoixontankanwe, ja maton esé meran, yoiai keskáakin —akin. Jato jaskáa, judíobaon yoiribikana iki: —Noa judíobaonra non ati atipanyama, tsoabi jaskáakin retekin —akin.

³² Jaskataxa senena iki, jaskaraton mawáti ixon moabi Jesussen jato yoipa-choai.

³³ Jatian Pilato jakiribi, jain já iká xobonko jikiribia iki, jainxon Jesús kenaa iki kaketian neskáakin yokata iki: —¿Miarin ja judío jonibaon Apo? —akin.

³⁴ Jaskáa, Jesussen yoia iki: —¿Minbi shinanxonki akai min ea jaskáakin? o ¿Wetsabaon mia ekiriakin yoiaki min ea jaskáai? —akin.

³⁵ Jatian Pilaton yoia iki: —¿Eaki judío iki? Ja min kaibobo, itan ja *sacerdotebaon koshibaonra ake mia eiba bekin ¿Jawekeska jawéki min akárin? —akin.

³⁶ Jatian Jesussen yoia iki: —Eara nato netemea apobo keskáma iki, ea nato netemea apo ikenra, nokon jonibo eon paranan ikí reteanankeanke ea judío koshibaon yatantima kopí. Ikaxbi eara nato netemea apoma iki —akin jato aká iki.

³⁷ Jaskáa Pilaton yokata iki: —¿Jaskara ikaxki mia apo iki? —akin. Jatian Jesussen yoia iki: —Minra yoike, ea apo. Eara nato neten pikotax joá iki, ja ikon joi jato onanmati kopí. Jatian jatíbi ja nokon ikon join yoiai keskati jabaonra ea ninkaxonai —akin.

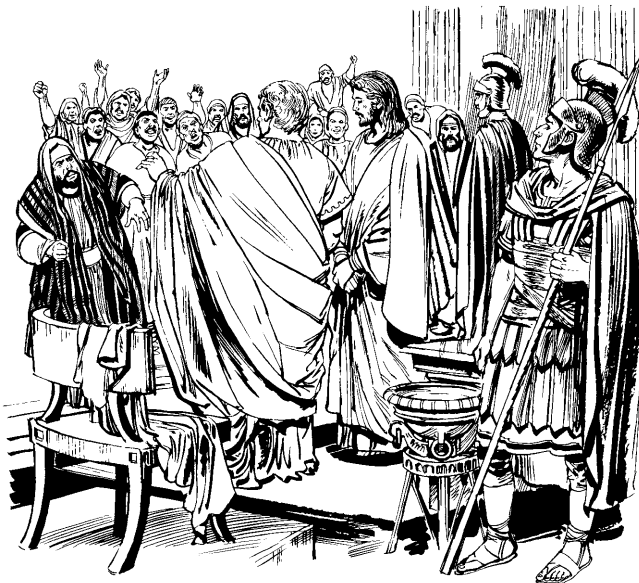
³⁸ Jatian Pilaton yokata iki: —¿Jatian jawerin ja ikon joi? —akin.

Jesús retekanti yoikana

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Jaskáakin yokata pekáo, Pilato xobo meranoax pikoribia iki, ja judío joni koshibo yoyo aki. Pikóxon, jato yoia iki. —Jawe jakonma nato jonin akára yamake.

³⁹ Ja maton axé riki, *Pascua fiesta-tiibi westífora preso en mato pikoxonti.



Barrabás pikoxonnon ixon, jonibaon Pilato yoia.

¿Ja judfobaon Apo en pikoxontinki mato keenai? —akin.

⁴⁰Jato jaskáa, jatíbi neskati saa iribakana iki: —¡Mín noa já pikoxontinra noa keenyamai! ¡Barrabaskaya noa pikoxonwe! —iki. Ja Barrabás iká iki retemis itan yometso joni.

19¹Jaskákanketian, Pilaton jawen sontárobo Jesús rishkimaa iki.

²Jatianra ja sontárobaon moxabires maiti axon, Jesús maimakana iki. Jaskáaxon jan perakooti joshin yame chopa sawemakana iki.

³Jaskaaxa pataxbainaxbo neskáakana iki: —¡Judfobaon Apo jabanon! —ikibo. Jaskáaxon tantash abokana iki.

⁴Jainoax Pilato jakiribi pikoribia iki. Pikóxon, jato yoia iki neskáakin: —Oinkanwe, nenora en beke, jaskáaxon maton onanti kopi, jan jawe jakonma jawékibi akáma —akin.

⁵Jaskatax Jesús pikota iki, moxa maiti maiya, itan jan perakooti joshin yame chopa sawemakanayabi. Pikoxon, Pilaton jato neskáakin yoia iki: —¡Nato riki ja joni! —akin.

⁶Jato jaskáa, ja *sacerdotebaon koshiboyabi policiabo, ja oinnax neskati saa ikana iki: —¡Korosen awé! ¡Korosen awé! —iki. Jaskakanaitian, Pilaton jato yoia iki: —Jaskara iketian, matonbikaya korosen atankanwe. En jato korosen amati ikaxbira en oinna jawe jakonmabi akáma iki —akin.

⁷Jato jaskáa, judío koshibaon yoikana iki: —Nonara jake westfora esé, ja esé meran jaskáakin yoiaitianra ja joni mawáti jake, eara Diossen Bake iki ikai kopí —akin.

⁸Jaskati yoyo ikanaitian ninkatax bebonbires Pilato raketa iki;

⁹Jaskáaxon, Pilaton jakiribi, já jain iká xobo meran Jesús iribia iki. Boxon yokáribia iki neskáakin: —¿Miaki jaweranao iki? —akin. Jaskáabi, Jesusen jawe joibi yoiamaa iki.

¹⁰Jaskáabi, jawebi yoyo iamaitian Pilaton yoia iki: —¿Jaweatiki min ea

jawe joibi yoiamai? ¿Minki onanyamaa ea joni koshi? Ea keenxonra, en mia pikoti atipanke. Ea keenxonribira en mia jato korosen amati iki —akin.

¹¹Jaskáa Jesusen yoia iki: —Ea jaskáatira mia jawe koshimabobi ikeanke, Diossen mia jaskara imaama ikax, jaskara iken ja korosen akannon ixon mia ea meniakyara mia iká bebonbires ochake —akin.

¹²Jaskáatianbi, Pilaton moa jaskáaxon Jesús pikoti benaa iki. Ikaxbi judíobo saa ikana iki: —¡Nato pikoaxa, ja icha mai iboaa apo betan kikini raenainaima mia ikai! Wetsaxbires eara apo iki ikaira, icha mai iboaa apon rawí banetai —iki.

¹³Jaskáakanai ninkáaxon, Pilaton jato Jesús jemaori pikomaa iki. Jaskáakin pikomaax, ja jainxon joi benxoai yakáttinin Pilato yakata iki, ja makanbires aká keyá tapo keska ikain. Ja tapo keskatonin jane iká iki judíobaon join aká Gabatá, ja iki empedrado iki iká.

¹⁴Jatian iká iki *Pascua fiesta ikámapari, moa bariapanaitian. Jatian Pilaton judío koshibo yoia iki: —¡Nato riki maton apo! —akin.

¹⁵Jato jaskáa, saa ikana iki neskati: —¡Korosen metasti riki! ¡Korosen metasti riki, ibanon mawati iki! —ikibo. Jaskáakanaitian, Pilaton jato yokata iki: —¿Enki atiki maton apo korosen akin? —akin. Jato jaskáa, ja *sacerdotebaon koshibaon yoikana iki: —Ja icha mai iboaa romamea apoyabichoresiki noa. Wetsa non apora yamake —akin.

¹⁶Jaskáakana, Jesús korosen atankannon ixon, Pilaton jato menia iki. Jatianra jabaon moa bokana iki.

Jesús korosen akana

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷Jaskáakin bokin, jabi koros iamaxon, Jesús bomakana iki, “Mapo xao manan”, akanainko (Ja iki judíobaon join aká Gólgota).

¹⁸ Jain nokóxon, korosen akana iki. Jatian rabé yometsoribi ja betanbi okenbekonbi korosen akana iki, jatian Jesús iká iki naponbekon.

¹⁹ Jatian Pilaton jato tablanin wishamaxon já manaon jato tasamaa iká iki neskata: “Nazarethainoa Jesús, judíobaon Apo”, iki iká.

²⁰ Jatianra icha judíobaon ja wishá yoyo akana iki, ja Jesús korosen akana, jema ochoma iketian oinni boxon, ja wishá iká iki, judíobaon join, romano-baon join, itan griego join akana.

²¹ Jakopira ja *sacerdotebaon Pilato yoikana iki: —Judíobaon apo akin wishayamawe ‘Ja judíobaon Apo iki ikai’, akinkaya wishawe —akin.

²² Ikaxbi Pilaton jato yoia iki: —En moa wishaa ikaxa, moa aká iki —akin.

²³ Moa Jesús korosen axon, ja chosko sontárobaon westíoraxonbo jawen chopabo bipakekana iki. Jainxon, ja tari sawetiribi bikana iki, ja iká iki kexéoma, bochikixonbi namaankiriakin timáa chopá.

²⁴ Jaskara iketian, sontárobo jatobires yoyo ikana iki: —Nato noshitima riki, jaweratonmein biai ixonkaya onannoxon *suerte anon akanwe —iki. Jaskatata Diossen joi meran neskáakin Wishakani senena iki: “Nokon chopabora bipakenoxikanai, ja nokon perakootira, tsonmein bitiki ixon, *suerte anoxikanai”, iki iká. Jatianra jaskáakin ja sontárobaon akana iki.

²⁵ Jatian jain Jesús korosen akana naman iká iki Jesussen tita, jawen titan wetša jainoaxibi iká iki ja Cleofásen awin María betan María *Magdalena.

²⁶ Jatian jainxonra, Jesussen oinna iki, jawen tita betan ja kikinhakini jan noia jaonmea onanai joni. Jatianra jawen tita neskaa iki: —Ainbó, ja riki min bake —akin.

²⁷ Jainxon, ja jaonmea onanai yoia iki: —Ja riki min tita —akin. Jatian janra moa jawen xobonko boá iki.

Jesús mawata

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Jato jaskáa pekáo Jesussen moa onanna iki jatíbi moa senena. Jaskatatax ja Diossen kirika meran wishaa senennon ikax, neskati yoyo ika iki: —Eara nomiai —iki.

²⁹ Jainra vino pae bochoya chomoshoko yakata iká iki. Jatian ja *esponja bixon, ja vino pokokana iki, jaskáaxon ja *hisopo jiwishoko ponyaman maostankana iki, jaskáaxon boxon Jesús ketaxnankana iki.

³⁰ Jatianra ja vino pae Jesussen tsitsia iki. Jainoaxa neskata iki: —Jatíbirá moa senenke —iki. Jaskatatax beókainax moa mawata iki.

Sontáronin Jesús pishpachiain chachia

³¹ Jatian iká iki moa *Pascua ikaitian benxokaakanai, jaskara iketianra ja judíobo keenyamakana iki, ja tantiti netenbi yorabo korosenbi imatinin, ja tantiti nete moa ipachoi bebonbires, mekéti nete ikai iketian. Jaskara kopíra Pilato yoikana iki, ja korosen akana yorabo kishi sekeanan, sontárobaon korosenmea pakexon miinkanon ixon.

³² Jaskáakin yoikana, Pilaton jawen sontárobo yoia iki, jato jaskáa boxon ja rekenainoa korosen ikápari kishi sekenankana iki. Jainxon ja Jesús patax iká wetša korosen ikáribi, kishi sekenankana iki.

³³ Jaskáaxon Jesúsíbi anoxon oinkanabi, iká iki moa mawata, jaskara kopí jares kishi sekenanyamakana iki.

³⁴ Jaskara ikenbi westíora sontáronin pishpachiain kini itiakin chachia iki, yami kenshon. Jaskáatianbi jimi betan onpax jawen pishpachiainoax jokona iki.

³⁵ Jatíbi neskarabo riki, jan oinnaton yoia, jatian jan yoiaibo riki ikon, janra onanke ikon yoiai, matonribi ikonhanon ixon.

³⁶Nato jawékibora winota iki, ja kirika meran Wishakani senennon ikax: “Jawen xaora westforabi sekenanyama-noxikanai”, iki iká.^m

³⁷Jatian wetsanko ja kirika meranribi ikai neskati: “Jain chachikanainkora oinnoxikanai”, iki.ⁿ

Jesussen yora miinkana

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸Jaskáakana pekáo, ja Arimatea jemankonia Josekan, Jesussen yora bonoxon, Pilato yokata iki. Ja Joséra iká iki, joni koshiboki rakékin jonéshoko Jesús chibanai; jatian Pilaton, boti yoia, kaxon ja yora Josekan boá iki.

³⁹Jatian Nicodemoribi jain iká iki, ja yamé Jesús betan yoyo iki kayantana. Jan boá iká iki, *mirra beponya áloe ininti meskoxon ja iká iki kimisha chonka kilobira.

⁴⁰Jaskáaxon, ja rabéxonbi Jesussen yora bokana iki, boxon chopan raka-waxon, ja bokana inintininbo ayonkana iki, jayá kini meran anoxon, ja judíobaon axébiribi jaskara iketian.

⁴¹Jatian jain Jesús korosen akanainko iká iki westfóra wai, jain iká iki bená iki, tsoabi miinkanamapari.

⁴²Jain Jesussen yora miinkana iki; ja kini ochómatani iketian, itan ja judíobaon tantiti neteribi moa peokootaitian.

Jesús jiria

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

20¹Jatian ja reken nete semana peokootaitian yamékirishoko, Magdalainoa María kaa iki, jain Jesussen yora niaibakana kininko. Kaxon oinna iká iki jan xepoibakana makan xewerankana.

²Jaskara oinnax, ishtoi jakiribi banekainribia iki, ja Simón Pedro betan ja akonbireskin Jesussen noia joni ikainko. Kaxon jato yoia iki: —Kininkoniara non Ibon yora bokana, moa yama ike, itan

nonra onanyamake jawerano akanara ibirai —akin.

³Jato jaskáa, Pedro betan ja wetsa jaonmea onanai ja kini oinni bokana iki.

⁴Jaskatax, ja rabekaxbi ishtobekona iki, ikaxbi wetsa japari, Pedro mawinbainax kininko nokota iki.

⁵Kaax nokóxon beokainxon kini chicho oinna iká iki, chopabobichores ikaxbi jikiamaa iki.

⁶Jatian Simón Pedro chiní nokotaxbi, ja japari nokota rawinbainax jikikaina iki, kaxon jan oinna chopabobichoresibi jain tsamata iká iki.

⁷Jainoax jan Jesussen mapo kawaibakana ani chopa ja wetsa chopabo betan jainbicho iamaa iki, jakonshamankin kátoxon janbiribishoko tsamana.

⁸Jainoax ja japari nokota Jesussenmea onanai jikishokoa iki, jikixon janbiribi oinxon ikonhaa iki.

⁹Ikaxbi já jiriti iki iká, Wishá meran yoiai onanyamaparikana iká ika.

¹⁰Jaskara oinnax, ja jaonmea onanai rabé moa jatón xobonko bokana iki.

Magdalainoa Mariáki Jesús pikota

(Mr. 16.9-11)

¹¹Jatian moa bokankebi Mariábiribi ja kini xemakayainbi banetax wini winia iki, wini winiibi ja chichó oinnox beota iki.

¹²Na skin meraa iki rabé ángel joxo chopa saweya, jain Jesussen yora aibakanainko yakábekona, wetsa iká iki jaki mapo ibatakiri yakata wetsabiribi tae ibatakiri.

¹³Jatian ja ángelbaon yokákana iki: —Ainbó ¿Jaweakiki mia winiai? —akin. Jaskáakana jan yoia iki: —Nokon Ibon yorara bokanke; jawerano akanara ibirai, en onanyamake —akin.

¹⁴Jaskataan bechiakekainkin Jesús jain nia meraa iki, ikaxbi jarin ixon onanyamaa iki.

^m 19.36 Sal. 34.20 ⁿ 19.37 Zac. 12.10

¹⁵ Jainoa Jesussen yokata iki: —¿Ainbó, Jaweakiki mia winiai? ¿Tsoa benairin mia? —akin. Jaskáara, ja wai koirannai jonira ibirai ixonres neskaakin yoia iki: —Ibó, min boá ixon ea yoiwe, jawerano min akárin en benatanon —akin.

¹⁶ Jatian Jesussen aká iki: —¿María! —akin. Jaskáa bechiakekainxon judíobaon join aká iki: —¿Rabuni! —akin (Ja iki “Maestró”, iki iká).

¹⁷ Jaskáaketian Jesussen yoia iki neskaákin: —Ea jenewe, eara nokon Papaiba jabetan ikí kaamapari iki. Ikaxbi ja nokon wetsaboiba katanwe, kaxon jato yoitanwe, ea nokon Papaiba kaai, ja maton Papparibi ja nokon Dios, itan maton Diosribi —akin.

¹⁸ Jaskáa, ja Magdalainoa María kaa iki, ja jaonmea onanaiboiba, kaxon jato yoia iki, ja Iborá en oinbeirana itan jan yoia joiboribi.

Jaonmea onanaiboki Jesús pikota

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Ja semana peokoota reken nete iibaitai yamébi, Jesussenmea onanaibo westíora xobonko tsinkíkana iki, ja judío koshiboki raketi, jatian ja xobo iká iki xepó. Jaskákin xobo xepokana ikenbi, Jesús jatoki jikia iki, jikiax jato napon nixon jato saludana iki neskaákin: —¿Mato jakonbires Dios betan ibanon! —akin.

²⁰ Jaskáakin jato yoitaanan, jain metásibakana kini jato oinmaa iki, jainxon jawen pishpachiain chachiibakana kini-ribe jato oinmaa iki. Jatian jabo non Ibo oinnax ikonbiresi rarokana iki.

²¹ Jainxon Jesussen jato yoiribia iki: —¿Jakonbires Dios betan ikanwe! Ja nokon Papan ea raana keskáribiakina enribe mato raanai —akin.

²² Jaskataanán jatoki xoon ataanán jato yoia iki: —Ja Diossen Shinan bikanwe.

²³ Tsoaboki ja jaton ocha akábo maton shinanxonyamai, jabora Diossenribi jaton

ocha akábo shinanxontima iki. Jatian tsoaboki ja jaton ocha akábo maton shinanxonresai, jabora Diossenribi ja ochabo jato shinanxonresti iki —akin.

Ibo jiria Tomassen oinna

²⁴ Jatian jatoki Jesús pikonontian, Tomás, ja Rabébaon akin akanai, ja chonka rabéainkonía ikaxbi, jato betan jain yama iká iki.

²⁵ Jatian moa joketian ja wetsa jaonmea onanaibaon yoikana iki: —Nonra non Ibo oinke —akin. Ikaxbi Tomassen jato neskaa iki: —Ja mekenhai clavo kini oinyamaxon, ja kinin nokon metoti niayamaxon, itan jawen pishpachiain nokon meken niayamaxonra en mato ikonhati atipanyamae —akin.

²⁶ Jainoax posaka nete winota pekáo, jatíbi ja Jesussenmea onanaibo, jakiribi tsinkíkana iki, ja xobo meran. Jatian Tomás moa jato betan iká iki. Moa xepóti xepokana ikenbi Jesús jatoki jikiribiax jato xaran nia iki, jain nixon jato saludanribia iki neskaákin: —¿Mato jakonbires Dios betan ibanon! —akin.

²⁷ Jaskáakin jato saludantaanan Tomás yoia iki: —Min metoti nokon meken kinin niawe, jainxon ja min mekenribi nokon pishpachiain niawe, ikonhayamai iamawe, jikhakayawe! —akin.

²⁸ Jaskáa Tomassen yoia iki: —¿Nokon Ibó itan nokon Dios! —akin.

²⁹ Jaskataitian Jesussen yoia iki: —¿Neskaákin ea oinxonpariki ea min ikonhaa? Diossenra raroshaman imai ja oinxonmabi ea ikonhaibo —akin.

Jaskara kopí nato kirika wishaa

³⁰ Ja jaonmea onanaibaon oinnonbira ichabiresakin Jesussen ja oinxon onanti ratétibo aká iki. Ikaxbira nato kirika meran jatíbishaman wishaama iki.

³¹ Ikaxbi jatíbi nato kirika meran wishaabo riki, Jesús riki Cristo, ja Diossen Bake ixon, já ikonhaax jaki koshiax jakanti kopí aká.

**Ja kanchis jaonmea
onanaiboki Jesús pikota**

21 ¹Jaskata pekáo, jakiribi jaonmea onanaiboki Jesús pikóribia iki, ja Tiberia ani ian kexá iikanaitian. Neskatira jatoki pikota iki:

²Jain ikana iki natotii, Simón Pedro, Tomás, ja Rabébaon akin akanai, Natanael, ja iká iki Galilea main iká Caná jemankonia, jainoax ikana iki, ja Zebedeon bakebo itan jawen wetsa Santiago, jainoaxibi ikana iki wetsa rabé ja Jesussenmea onanairibi.

³Jainxon Simón Pedron jato yoia iki: —Eara piti benai kaai —akin. Jato jaskáa jabaon yoikana iki: —Noa miibetan kabánon —akin. Jaskatax boten nanekana iki, boxon yamé rikan-shinkinbi jawebi biamakana iki.

⁴Jaskati moa nete xabataishoko Jesús jato ikana ochóma ian kexa pikota iki, ikaxbi jaonmea onanaibaon jarin ixon, onanyamakana iki.

⁵Jainxon Jesussen jato yokata iki: —Bakebó, matonki yapa biamaa —akin. Jatian jabaon yoikana iki: —Jawebira non biamake —akin.

⁶Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ja maton bote McKayao ja ani rika nepókanwe, jatianra maton bitiki —akin. Jato jaskáa ja ani rika nepókana iki, nepóxon moa nebiti atipanyamakana iki ichayora yapa iketian.

⁷Jatian ja Jesussen noia jonin, Pedro yoia iki: —¡Non Ibo riki! —akin. Jaskáakin ja Ibo riki iki ikai ninkatiantianbira, ja jopeta chopa ishton sawetaanan jene tsakabaini Pedro nonoi kaa iki.

⁸Jatian jatíribibobiribi botenbi bokana iki, ja yapa ichaya ani rika niniboi. Ja napomeax mashiki nokóti iká iki westíora pacha metrores jawen ochó.

⁹Boxon mapéxon oinkana iká iki, chii ketéaxon westíora yapa betan pan xoikin berakana.

¹⁰Jatian Jesussen jato yoia iki: —Ja maton bea yapa jawetii bekanwe —akin.

¹¹Jatian Simón Pedron, boten nanexon ja yapaya rika mashin mapé-makin ninia iki, jatíribiboyaxon. Ja yapa anibo bikana iká iki, westíora pacha pichika chonka kimisha. Ichayora yapa ixonbi rika noshiamaa iká iki.

¹²Jainxon Jesussen jato yoia iki: —Bemenkanwe jawékiá —akin. Jato jaskáakenbi jaonmea onanaibaon tson-tanibi, tsoarin ixon yokáyamaa iki, ja non Ibo iketian onanxon.

¹³Jato jaskáa bekanketian, panyabi yapa xoi bixon jato menipakea iki.

¹⁴Natora iká iki, ja kimisha itin jaonmea onanaiboki Jesús pikota ja mawatax jiria pekáo.

Simón Pedro betan Jesús yoyo ika

¹⁵Jatian moa pikin senenhakanetian, Jesussen Pedro yokata iki: —¿Ja nato jatíribi eonmea onanaibaon ea noia bebonbireski, min ea noia Jonassen bake Simón? —akin. Jaskáa yoia iki: —Jaskara riki Ibó, minra onanke, en mia noia —akin. Jatian Jesussen yoia iki: —Jaskáakin ea noia ixon, ja ovejabo atin jakonhakin nokon jonibo ea koiranxonhananbi ea jato axexonwe —akin.

¹⁶Jainxon yokáribia iki: —¿Minki ea noia Jonassen bake Simón? —akin. Jatian yoia iki: —Jaskara riki Ibó, minra onanke en mia noia —akin. Jatian Jesussen aríbaa iki: —Jaskara ixon ovejabo atin, nokon jonibo koiranxon ea jato ikinxonwe —akin.

¹⁷Jainxon jawen kimisha itin yokáribia iki: —¿Minki ea noia Jonassen bake Simón? —akin. Jatian moa kimi-shaakinhora, janki noia akin yokata, moa Pedro onisa iki, jaskáaxon yoia iki: —Minra jatíbi onanke Ibó, minra onanke en mia noia —akin. Jaskáa Jesussen yoia iki: —Jaskara ixon nokon jonibo koiranhananbi ea jato ikinxonwe jainxon ea jato onanmaxonribiwe.

¹⁸ Ikonshamanra en mia yoiai, ja mia bakeranon inontianra min akátiai min keena keskábo sawekin, min keenainkobobiribi kanoxon. Ikaxbi moa yosi ixonra mia bokanon ixon, min jato meken sananxonoxiki, jatianra wetsan chopa sawemaxon, min keenmaori mia ionoxikanai —akin aká iki.

¹⁹ Neskáakin yoixonra, Jesussen onanmai iká iki, jawekeskaxonki Pedron mawákin Diossen atipana koshi jato onanmai kaai ixon, jaskáa pekáo yoia iki: —¡Ea chibanwe! —akin.

**Ja ayorakin Jesussen já
noia jaonmea onanai**

²⁰ Jatian banékin ja pekao joaitian Pedron meraa iki, ja Jesussen kikin-hakin noia joni. Ja joni iká iki Jesús betan pikánontian, “Ibó, ¿Tsoarin ja jakonhai keská iikinbi mia jan jakonmaati?” akin Jesús patax ixon aibata.

²¹ Jaskáakin ja oinxon, Pedron Jesús yokata iki: —Ibó, ¿Jatian nato

jonibiribiki jawekeska winoti kaai? —akin.

²² Jaskáa Jesussen yoia iki: —Ea joribai kaman, já jarestinin ea keenketianki, ¿Jawe min ointi ja? Minbiribikaya ea chibanwe —akin.

²³ Jaskáakin Jesussen Pedro yoia joira, ja joi akaibaon yoikana iki, ja joni jawetianbi mawátima yoia iká. Ikaxbi mawátima yoikin Jesussen akáma iká iki, jan yoia iká iki, ea joribai kaman já jarestinin ea keenketianki ¿Min jawen ointi ja? akin akáres.

²⁴ Ja nato jaonmea onanai riki, janbi oinna ixon ja nato jawékibo yoikin wishaabo, jaskara ixonra non onanke jan yoiaibo riki ikon ixon.

²⁵ Jarake icha wetsa jawékiboribi Jesussen akábo. Jaskara ikenbira jatíbishaman nato kirika meran jabo wishaama iki. Ja jatíbishaman rebestankin westíora westíorabo wishaara, kikinbires icha kirika nato neten pikóti iki.